

භාෂාව සහ මනුෂ්‍යත්වය

එස්. ජී. පුංචිහේවා

භාෂාව සහ මනුෂ්‍යත්වය

එස්. ජී. පුංචිහේවා

ISBN : 978-955-1655-81-5

ISBN : 978-955-1655-81-5

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය

හාභාව සහ මනුෂ්‍යත්වය

නිතිඥ
එස්. ජී. පුංචිහේවා

CENTRE FOR POLICY ALTERNATIVES
විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය
101, කොරොනාගොඩ මාවත

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය

භාෂාව සහ මනුෂ්‍යත්වය

ප්‍රථම මුද්‍රණය : **සැප්තැම්බර් 2011**

ISBN : 978-955-1655-81-5

පරිගණක සැකැස්ම : **වාක්‍ය රූ දු.ඇ. 011-2708377**

මුද්‍රණය : **ග්ලෝබ් ප්‍රින්ට්ස් වර්ක්ස් දු.ඇ. 011-2329739**

ප්‍රකාශනය : **චිකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය**

චිකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය යනු ස්වාධීන දේශපාලන පක්ෂවාදීන්වශෙන් තොර සංවිධානයක් වන අතර එය මූලික වශයෙන් රාජ්‍යකරණය සහ ගැටුම් නිරාකරණය හා සබැඳි ගැටලු කෙරෙහි සිය අවධානය යොමු කරයි. 1996 දී චිකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය පිහිට වනු ලැබූයේ මහජන ප්‍රතිපත්තීන් පිළිබඳව වූ කතිකාවත සඳහා සිවිල් සමාජයේ සජීවී දායකත්වය අත්‍යවශ්‍ය වන බවට හා එය ශක්තිමත් කළ යුතුව පවතින බවට වන දැඩි විශ්වාසය පෙරදැරි කොට ගෙන ය. මහජන ප්‍රතිපත්තීන් විවේචනාත්මක විමර්ශනයට භාජන කරන, චිකල්පයන් හඳුනා ගන්නා හා ඒවා ව්‍යාප්ත කරන පර්යේෂණ හා බලපෑම් කිරීමේ වැඩසටහන් වෙනුවෙන් චිකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය කැපවී සිටී.

ලිපිනය : 24/2, 28 වැනි පටුමග,
පිටත මල් පාර, කොළඹ 07.

දුරකථන : +94 (11) 2565304/5/6

ෆැක්ස් : +94 (11) 4714460

වෙබ් අඩවිය : www.cpalanka.org

ඊමේල් : info@cpalanka.org

පෙරවදන

අපි තිස් වසරක කටුක යුද්ධයකට මුහුණ දුන්නේ දෙමළ භාෂාවට ගරු නොකිරීමේ පුරුද්ද එහි හේතුව බවට පත් කිරීමෙනි. මූලදී ඉල්ලීම්, උද්ඝෝෂණ, පෙළපාලි ආදිය මර්දනය කිරීම නිසා ප්‍රශ්නය විසඳීම වෙඩි බෙහෙත් වලට පැවරිණ. එමගින් අප රටේ සියලු ජාතීන්ට හිමි මානව, භෞතික සහ බුද්ධිමය සම්පත් අසාමාන්‍ය ලෙස විනාශ කර ගත්තෙමු. ඒ සියල්ලටම වඩා නරක අපේ මිනිස්කම් තුරන් කර ගැනීමය.

යුද්ධය නැවතුනා මිස එය හට ගත් හේතු නැවතී නැත. එහෙයින් දැන්වත් එම හේතු නැති කිරීමට අවශ්‍ය නුවණ පහළ විය යුතුය. එහි මූලික හා තිරසර පියවරක් ලෙස සිංහල, දෙමළ භාෂාවන්ට සම සාධාරණත්වයෙන් සැලකීම පටන්ගත යුතුය. ඒ සඳහා මේ කුඩා පොත අත්වැලක් වෙතැයි සිතමි.

මෙය සැකසීම සඳහා මා මෙහෙය වූ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයේ ප්‍රජා සහභාගිත්ව වැඩසටහන් අංශයේ ලයනල් ගුරුගේ මහතාට අපගේ පැසසුම හිමි වේ.

එස්.පී. පුංචිහේවා

පටුන

භාෂාව සහ මනුෂ්‍යත්වය **7**

ඉංග්‍රීසීන් ගේ පාලනය **11**

නොකර සිටීමේ පුරුද්ද සහ විහි ඉතිහාසය **23**

ඩොනමෝර් වාර්තාව දුටු අසාධාරණ ලෙස සැලකීම **31**

1815 (මාර්තු 2) උඩරට ගිවිසුම **33**

මූලික අයිතිවාසිකම් **36**

රාජ්‍ය භාෂා **38**

අධිකරණයේ භාෂාව **46**

රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම **48**

රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා

හිකුත් වූ වකුලේඛ කීපයක් **53**

භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශය **58**

මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ හඬවක් පැවරීම **68**

මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනය හා භාෂාව **71**

I කොටස

භාෂාව සහ මනුෂ්‍යත්වය

“අම්මා” යනු අප අසා ඇති මිහිරිම වචනය යි. කවර භාෂාවකින් කියුව ද ඒ භාෂාව භාවිත කරන අයට මිහිරි ය. එය එතරම් මිහිරි වූයේ ඇයි? අපට ආදරය කිරීමෙන් අප තුළ තිබෙන ආදර බීජය වැඩි මලක් මෙන් පිබිඳෙයි. එසේ පිබිඳෙන හැම මොහොතක් ම මිහිරි ය. ඒ හැම මොහොතක ම අප සුවපත් ය. ඒ සමග අප කරුණාවේ, මෙමතිරියේ සැප අත් විඳිමු. මේ භාව ලෝකය අපට ලැබෙන්නේ අම්මා ගෙනි. භාෂාවේ වෙනත් වචන එනම්, මාතෘ, මාතෘ, මව ආදී වචන වලට වඩා ‘අම්මා’ යන වදන ලෙන්ගතු ය. ‘නිවස’ යන වචනයට වඩා ‘ගෙදර’ යනු ආරදැණිය ය. එම හැඟීම් අප තුළ හට ගැනුණේ අම්මාගේ මවුවත්කම සමග ය. මුලින් ම බඩගින්නට අපට අම්මා කිරි දෙයි. කිරි බී ලැබූ සුවය අප අද හඳුන්වන්නේ ‘අම්මා’, ‘ගෙදර’ වැනි

‘අම්මා’
‘ගෙදර’
යන වදන්
අපට ඉතා ම
ලෙන්ගතු ය.
අපේ සියලු
භාවමය
සම්පත්වල
ආරම්භය
ගෙදර බුදුන්
නිසා ය.

අපට
 පළමුවෙන්
 භාෂාව
 ඉගැන්වූයේ
 අම්මා ය.
 ලොව ශ්‍රේෂ්ඨ
 පොත පත
 ලියූ අයත්
 මූලින් ම බස
 හැඳුරුවේ
 ඇයගෙනි.
 අප ලැබූ
 තරමක් දේ
 ලැබුණේ බස
 මුල්කොට
 ගෙන ය.
 එහෙයින්
 භාෂාව අම්මා
 වගේ ම
 සමීප ය.

වචන වලිනි. ලෙඩක් දුකක් අපට ඇති
 වූ විට දුක් විඳින්නේ ඇයයි. ඇයගේ
 දුක අපේ සුවචීම බවට පත් වේ. බියක්,
 තැති ගැනීමක් ඇති වූ කල්හි ආරක්ෂාව
 පතා ඇයට තුරුලුවීමට අපි පුරුදුවීමු.
 ආහාර, ආරක්ෂාව, සෞඛ්‍යය මෙන්ම
 අධ්‍යාපනය ද අපි ඇගෙන් ම ලබාගතිමු.
 ඒ අපේ 'පළමුවන ගුරුවරයා' හෙවත්
 ගුරු මෑණියෝ ය. 'අම්මා' යන වචනය
 නැත්නම් කුමක් හෝ එක වචනයක් අපට
 හුරු පුරුදු කිරීමට ඇත ඒ වචනය ලක්ෂ
 වාරයක් කියන්නට ඇත. අනෙක් වචන
 ද එසේ ය. ශේක්ස්පියර්, කාලිදාස හෝ
 ගුරුඵගෝමි පවා ලොවට බිහි වුණේ
 එසේ ඉගෙන ගෙන ය. උගත් භාෂාව
 අපේ මව් භාෂාව ය. ඒ භාෂාවත් සමග
 අපි සමාජයේ වැදගත් මිනිසුන් බවට
 පත්ව සිටීමු.

අපේ භාෂාව අපට මව් කෙනෙකි.
 එතරම් ආදරය කළ යුතු නිසා ය. අප
 ලැබූ සියල්ල භාෂාව මුල්කොට ලැබූ
 නිසා අපට ලැබිය යුතු සියල්ල ගැන
 කියන්නේ ඒ භාෂාවෙනි. අප හැදුණේ

වැඩුණේ භාෂාව සමග නිසා අපට හැදීමට වැඩීමට අවශ්‍ය සියල්ල කියන්නේ ඒ භාෂාවෙනි. අපේ මිනිසත්කම් අප ප්‍රකාශ කරන්නේ අපේ භාෂාවෙනි. අපේ මිනිස්කම්වල පොදු බවත් භාෂාවන්හි වෙනස් බවත් අපට වැටහේ නම්, අප ඒ අන්‍යයාගේ භාෂාවට ගරු කළ යුත්තේ ඔහුගේ මිනිසත් ගුණ ඔහුගේ භාෂාව සමග වෙනස් කළ නොහැකිව පවතින නිසා ය. එවිට පමණක් ඔහුගේ මිනිස් ගුණය ප්‍රකාශයට පත්වෙයි. එසේ ගරු කරනු ලැබීම ඔහු වෙතත් භාෂාවක් කතා කරන, භාවිත කරන පුද්ගලයකු වශයෙන් ලැබූ අයිතිවාසිකම ය. එම අයිතිවාසිකමට ගරු කිරීමෙන් ලබන සතුට අනිකාගේ අයිතිවාසිකම ය. සාමය සෞභාග්‍යය කාටත් උරුම වන්නේ එවැනි පරිසරයක ය.

එසේ ගරු කරනු ලැබීමේ අයිතිවාසිකම අහිමිවන විට ඒ භාෂාව කතා කරන පුද්ගලයාට එය දූනෙන්නේ කෙසේද? සිය මව, තම ආත්මය, තමා මිනිසකු බව නොසලකා හරින බවකි.

භාෂාවට ගරු කිරීමෙන් ඔහුට ගරු කළා වෙයි. කෙනෙකුගේ භාෂාවට නිගරු කිරීමෙන් ඔහුට නිගරු කළා වෙයි.

භාෂාවකට
 දැක් වූ
 වෙනස්කම
 මුල්කොට
 හටගත්
 තිස් අවුරුදු
 යුද්ධයකට අපි
 මුහුණ දුනුමු.
 යුද්ධය හැවණි
 ඇත. එහෙත්
 කිසිවකු
 ජයගෙන
 නැත. භාෂාවට
 ගරු කිරීමෙන්
 දෙපාර්ශවයට
 ම ජයගත
 හැකි ය.

එම පුද්ගලයාට අවහිරයක්, බාධාවක්
 සිදුවීම මගින් ඔහුගේ භාවමය ලෝකය
 කැලඹීමට පත් වේ. එය සිත් රිදවන්නකි.
 කෝපය, ද්වේෂය අවුළුවයි. යම් ජන
 සමූහයක් අවුරුදු ගණනක් තිස්සේ (අද
 වනතුරුත්) මේ භාෂා වේදනාවට තල්ලු
 කරනු ලැබීමෙන් ගැටලුව විසඳීම වෙඩි
 බෙහෙත් වලට පැවරීම සිදුවීම පුදුමයක්
 ද? භාෂා ප්‍රශ්නය මුල් කොට තිස් අවුරුදු
 යුද්ධයකට අපේ රට මුහුණ පෑවේ එසේ
 ය. ඒ යුද්ධය නැවතී ඇති බව සැබෑ ය.
 එහෙත් කිසිවකු එය ජයගෙන නැත.
 එය ජය ගැනීමට අප පටන් ගත යුත්තේ
 භාෂාව මුල්කොටගෙන ය. තව දුරටත්
 පරිපාලන හා විධායක ක්‍රියා මගින්
 දෙමළ හෝ සිංහල භාෂාවන්ට වෙනස්
 කොට සැලකීමක් සිදුවන්නේ නම්, තව
 දුරටත් එය වෙඩි බෙහෙත් එකතු කිරීමේ
 ක්‍රියාවක් ම වන්නේ ය. පරිපාලන හෝ
 විධායක හෝ ක්‍රියාවක්, වචනයක්,
 නොකර හැරීමක් පුපුරන ද්‍රව්‍ය බවට
 කලක් තිස්සේ පත් වන්නේ එසේ ය.

ඉංග්‍රීසීන් ගේ පාලනය

1815 උඩරට ගිවිසුමේ කවර භාෂාවකින් රට පාලනය විය යුතු ද යන කරුණ ගැන කිසිම සඳහනක් නැත. එසේ සඳහන් නොවීමෙන් ම පාලන භාෂාව නියතයෙන් ම ඉංග්‍රීසිය වන බව පාර්ශ්වයෝ නිහඬව පිළිගත්හ. නොකර බැරි කටයුතු සිංහලයෙන් හෝ දෙමළෙන් කිරීමට ඉඩ තිබිණ. එහෙත් රාජ්‍ය භාෂාව ඉංග්‍රීසිය ම විය. ජනතාවගේ එදිනෙදා සියලු පාලන කටයුතු ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් සිදුවිය. උප්පැන්න සහතිකය, අධ්‍යාපන සහතිකය, විවාහ සහතිකය, මරණ සහතිකය පවා ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙනි. දේපළ ඉඩකඩම්, ස්වභාවික සම්පත් සියල්ල පමණක් නොව මිනිස් ජීවිත පවා ඔවුන් අත්පත් කරගෙන තිබුණේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පාලනය කරමිනි.

ලාංකීය රදළයන්ගේ කුරිරු පාලනය වෙනස් කිරීමට ඉංග්‍රීසි පාලනයට එකඟ

ඉංග්‍රීසීන්ට අප යටත් වීමෙන් පසු උපතේ සිට මරණය තෙක් සියලු කටයුතු වූයේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙනි.

වුවද, කල් යත් යත් ඉංග්‍රීසි පාලනයෙන් නිදහස් විය යුතු බව පොදු ජනයාගේ අදහස විය. එවකට ඉංග්‍රීසින් ගේ පාලන ආධිපත්‍යය ලංකාවේ සෑම ක්ෂේත්‍රයක ම පැතිර තිබිණ. ක්ෂේත්‍ර කීපයක භාෂා මාධ්‍යය මෙසේ ය :

1948ට පෙර 1948 පසු

1948 අපට යම් නිදහසක් ලැබිණ. එහෙත් අපේ රටේ රාජ්‍ය භාෂාව ඉංග්‍රීසිය ම විය. එහෙත් නිදහසින් පසු ඉංග්‍රීසියෙන් ද නිදහස් වී රාජ්‍ය භාෂාව සිංහල සහ දෙමළ විය යුතු ව තිබිණ. එසේ සිදුවිණි ද?

රාජ්‍ය			
භාෂාව	ඉංග්‍රීසි	ඉංග්‍රීසි,	සිංහල
පරිපාලනය	ඉංග්‍රීසි	ඉංග්‍රීසි,	සිංහල
විධායකය	ඉංග්‍රීසි	ඉංග්‍රීසි,	සිංහල
නීතිය	ඉංග්‍රීසි	ඉංග්‍රීසි	
උසස්			
අධ්‍යාපනය	ඉංග්‍රීසි	සිංහල	
හමුදා			
පාලනය	ඉංග්‍රීසි	ඉංග්‍රීසි	සිංහල
පොලිසිය	ඉංග්‍රීසි	සිංහල	

කෝල්බෲක් කොමිසමේ වාර්තාව අනුව ලංකාව එක් මධ්‍යම පාලනයක් යටතට පත් වූයේ 1831 දී ය.

ඒ අනුව මුළු ලංකාවේ ම ඉංග්‍රීසි භාෂා මාධ්‍යයෙන් පාලනය ඇරඹිණ. එය එකම රාජ්‍ය භාෂාව විය. පාලනයේ පහසුව සඳහා ය යි ප්‍රකාශ වූ අතර සිංහල දෙමළ භාෂා දෙක ම ආණ්ඩුවෙන් ඉවත් වී ගම්වලට මුලු ගැන්විණ. 1948 වනතුරු අවුරුදු 117ක් පමණ ඉංග්‍රීසිත්ගේ සහ ඔවුන්ගේ භාෂාවේ ආධිපත්‍යයෙන් ස්වදේශීය වූ අපට යම් යම් දේ ඇති වුණාට වඩා බොහෝ දේ නැතිවිය. භාෂාවට සැලකීමේ ආකල්පය ඒ අතර ප්‍රධාන විය. පාලනයට සුදුසු සිංහල දෙමළ ස්වදේශිකයෝ ඉංග්‍රීසි උගත්තු වූහ. ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඔවුන්ට ද පහසු වූයෙන් දේශපාලනයේ දීත් සිංහල දෙමළ කොන්වේමින් පැවතිණ. කෝල්බ්‍රෑක් කොමිසමෙන් පසු පිහිටුවන ලද විධායක, ව්‍යවස්ථාදායක සභා ක්‍රියා කළේ ඉංග්‍රීසියෙනි. එනම් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ කටයුතු ඉංග්‍රීසියෙන් සිදුවෙද්දී 1932 දී මාතර මන්ත්‍රී ජී.කේ.ඩබ්ලිව්. පෙරේරා මහතාගේ අලුත් යෝජනාවක් විය. “ස්ථාවර නියෝග 105 අනුව සභාවේ කටයුතු ඉංග්‍රීසියෙන් සිදුවිය යුතු අතර යම් මන්ත්‍රීවරයකුට අවසරය ඇතිව

ඉංග්‍රීසිත්ගේ ආධිපත්‍යයෙන් මිදුණත්, ඉංග්‍රීසි භාෂා ආධිපත්‍යයෙන් මිදුණේ නැත. එහෙයින් සිංහල දෙමළ භාෂා දෙක ම කොන්වී ය.

රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ සිංහලෙන් හෝ දෙමළෙන් කතා කළ හැකි බවට යෝජනාවක් සම්මත වූව ද, එය භාවිත වූයේ කලාතුරකිනි.

සිංහලෙන් හෝ දෙමළෙන් කතා කළ හැකි ය.

ඒ ගැන පත් කළ කමිටුව යෝජනාව ප්‍රතික්ෂේප කළත් දෙවැනි වර කියැවීමේ දී බහුතර ඡන්දයෙන් සම්මත විය. එහෙත් එම අවස්ථාව සිංහල හෝ දෙමළ හෝ මන්ත්‍රීවරුන් භාවිත කළේ ඉතා ම කලාතුරකිනි. ජී.කේ.ඩබ්ලිව්. පෙරේරා මහතා 1932 දී අවුරුදු 80කට පසු අදටත් අවශ්‍ය වූ යෝජනා රැසක් ම ඉදිරිපත් කළේ ය. එනම්:

“සිංහල හෝ දෙමළ හෝ භාෂාවන්හි ඉහළ දැනුමක් නැති කිසිවකු අනාගතයේ සිවිල් හෝ ලිපිකරු හෝ සේවා සඳහා පත් කරනු නොලැබිය යුතු ය.”

“සිංහල හෝ දෙමළ හෝ භාෂා ප්‍රවීණතාව ලබා නොගන්නා සිවිල් හෝ ලිපිකරු හෝ සේවයන්හි නිලධරයන්ට උසස්වීම් නොදිය යුතු ය.”

“සිංහල හෝ දෙමළ හෝ භාෂාවකින් නඩු කටයුතු පැවැත්වීම හෝ

වාර්තා කිරීම කළ නොහැකි කිසිම තැනැත්තකු පොලිස් උසාවියේ හෝ ඉහළ උසාවියක විනිසුරුවරයකු වශයෙන් පත් නොකළ යුතු ය.”

“සිංහලෙන් හෝ දෙමළෙන් හෝ නඩු කටයුතු කිරීමට නීතිඥවරුන්ට අවසර දිය යුතු ය.”

මෙම යෝජනා මහ ලේකම්ට සහ නීතිපතිට යොමු කරන ලද මුත් 1935 දී රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව විසුරුවා හැරිණ. ඒ නිසා ප්‍රශ්න මග හැරීම සිදුවිය. අදත් පවතින මේ මග හැරීමේ කලාව ආරම්භ වූයේ එදා සිට ය.

1936 නව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවක් පත්විය. සිංහල - දෙමළ භාෂා භාවිතය ගැන ඊළඟ හඬ නැගුණේ එවකට අවිස්සාවේල්ල මන්ත්‍රී පිලිප් ගුණවර්ධන මහතාගෙනි. යෝජනාව මෙසේ ය:

“උසාවි වලදී අසනු ලබන ප්‍රශ්න සහ ඊට ලැබෙන උත්තර පරිවර්තනයේ දී සිදුවන වැරදි නිසා ජනයාට සිදුවන අපහසුතා සහ අයුක්තීන් මග හැරවීමට දිවයිනේ නගරසභා උසාවි සහ පොලිස්

ස්ව භාෂා ප්‍රවීණතාව, ස්ව භාෂාවන් ගෙන් රාජ්‍ය හා උසාවි කටයුතු ගැන යෝජනා තිබුණත් ඒවා යටපත් විය.

නගර සහ
උසාවි සහ
පොලිස්
උසාවි කටයුතු
ස්වභාෂාවන්
ගෙන් විය යුතු
බවට 1939
දී සම්මත වී
ක්‍රියාත්මක
විය.

උසාවි වල කටයුතු ස්වභාෂා වලින් කළ යුතු ය.”(1937)

මෙය නීති ලේකම්ට යොමු කරන ලදුව ඊට විරෝධය දැක්විණ. එහෙත් මන්ත්‍රණ සභාවේ දී එය සම්මත වූයේ අවුරුදු තුනක් ඇතුළත ක්‍රියාත්මක කළයුතු පරිදි ය. ඉන් කලකට පසු පිලිප් ගුණවර්ධන මහතා තවත් යෝජනාවක් කළේ ය. එනම්:

පොලිස් ස්ථාන වල දී කරන පැමිණිලි ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ලියා ගැනීම නිසා බරපතල අසාධාරණකම් සහ වැරදි සිදුවේ. එසේ ලියන්නේ ඉංග්‍රීසි හෝ ස්වභාෂා හෝ හරියට නොදත් පොලිස් නිලධාරීන් ය. පොලිසියට කරන පැමිණිලි ඒවා කියනු ලබන භාෂාවෙන් ම ලියාගත යුතු ය.” මේ යෝජනාව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව 1939.02.09 දින සම්මත කළේ ය.

ස්වභාෂා භාවිතය පිළිබඳ තුන්වැනි උත්සාහය එවකට කැලණිය මන්ත්‍රී ජේ.ආර්. ජයවර්ධන මහතාගෙනී. 1943.06.22 දින කරන ලද එම යෝජනාව මෙසේ ය:

“සිංහල භාෂාව සාධාරණ කාලයක් ඇතුළත රාජ්‍ය භාෂාව කිරීම ගැන ඇති විරෝධතාව නිසා පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කරමු :

- ★ පාසල් වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය සිංහල විය යුතු ය.
- ★ රජයේ සියලු විභාග වලට සිංහල භාෂාව අනිවාර්ය විය යුතු ය.
- ★ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ කටයුතු සිංහල භාෂාවෙන් ද පැවැත්විය යුතුය යනුවෙන් නීති පැනවිය යුතු ය.
- ★ වෙනත් භාෂා වලින් සිංහල භාෂාවට පොත් පරිවර්තනය සහ පොත් තෝරා ගැනීම සඳහා කොමිසමක් පත් කළ යුතු ය.
- ★ ඉංග්‍රීසියේ සිට සිංහල භාෂාවට මාරුවීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම සඳහා කොමිසමක් පත් කළ යුතු ය.

1944 දී තවත් යෝජනාවක් සම්මත විය. එනම්, රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ කටයුතු ද, පාසල්වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය ද ස්වභාෂා විය යුතු බව ය.

මෙහි 'සිංහල භාෂාව' යනු වෙනුවට 'මව් භාෂාව' විය යුතු බවට සී.ඩබ්.ඩබ්. කන්නන්ගර මහතා සංශෝධනයක් ගෙනාවේ ය. ඩී. නල්ලයිසා මහතා "සිංහල භාෂාව යන වචන සමග" දෙමළ භාෂාව යන වචන ද ඇතුළත් කළ යුතු යයි කළ සංශෝධනය පිළිගැනිණ. සංශෝධිත යෝජනාව 1944.05.04 දින සම්මත විය. පිලිප්, ජේ.ආර්. සහ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභා ලේකම් යන තිදෙනාගේ තේරීම් කාරක සභාවක් පත්විය. තේරීම් කාරක සභාව මෙසේ යෝජනා කළේ ය:

සිංහල සහ දෙමළ භාෂා රාජ්‍ය භාෂා විය යුතු ය. යන යෝජනාව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ දී සම්මත වූයේ 1944.05.04 දා ය.

- ★ සිංහල සහ දෙමළ රාජ්‍ය භාෂා විය යුතු ය.
අනතුරුව රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව පහත සඳහන් යෝජනා සම්මත කළේ ය. (1945)
- ★ ප්‍රථමික පාසල්වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය මවු භාෂාව විය යුතු අතර ඉංග්‍රීසි අනිවාර්ය විෂයයක් විය යුතු ය.
- ★ පශ්චාත් ප්‍රාථමික පාසල්වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය ඉංග්‍රීසි, සිංහල

හෝ දෙමළ හෝ ද්විභාෂික විය හැකි ය.

මේ සම්බන්ධයෙන්, පසුව ජේ.ආර්. ගෙනා යෝජනාව පරාජය විය. එනම්:

සියලු ම පාසල්වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය මවුභාෂාව විය යුතු ය.”

මෙතෙක් ඉහත සඳහන් කළ නිදසුන් වලින් පැහැදිලි වන්නේ ඉංග්‍රීසි භාෂාව පමණක් රාජ්‍ය භාසාව වීමට එරෙහිව යම් ප්‍රමාණයක අඛණ්ඩ අරගලයක් පැවති බවත්, සිංහල දෙමළ භාෂා සම්බන්ධ ජනමතයක් පැවති බවත් ය. එහෙත් සිංහල දෙමළ දේශපාලකයන් ඉංග්‍රීසියෝ ම කටයුතු කිරීම නිසා එය “සදාකාලික සම්බන්ධීකරණ භාෂාව” බවට පත්විය. මේ පසු බිමේ ගොඩ නැගුණු දේශපාලනයෙන් ඉංග්‍රීසි, සිංහල, දෙමළ යන කිසිම භාෂාවකට ඇල්මක් නැති පිරිසක් බිහි විය. එහෙත් සිංහල හා දෙමළ දෙපාර්ශ්වයේ ම ජාතිවාදය ගොඩ නැගීමේ උපකරණයක් ලෙස භාවිත විය.

ඉංග්‍රීසි භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව වීමට එරෙහිව දිගට ම යම් අරගලයක් පැවතීම නිසා එසේ වරින් වර යෝජනා ඇති විය. එහෙත් ඉංග්‍රීසි භාෂාව සම්බන්ධීකරණ භාෂාව වශයෙන් වචමන් ඒ නැත රැකගෙන සිටී.

1948 සිමිත නිදහසක් ලබා ගැනීම සඳහා අරගල කළ අය කවුරු ද? සිංහල, දෙමළ, මුස්ලිම් ජනතාව ය. එහෙත් කලින් ඉංග්‍රීසියට තිබූ තැන සිංහලයට හිමි විය. දෙමළ භාෂාව අමතක විය.

ඉහත සඳහන් බොහෝ දේ සිදු වූයේ ඉංග්‍රීසි පාලනයෙන් සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් නිදහස් වීමට ය. 1948 දී මේ නිදහස වඩා අර්ථවත් කිරීමට දේශපාලන නිදහසක් ලැබිණ. එය මතුපිට වෙනසක් මිස ඇතුළතින් වූ වෙනසක් නොවන බව තවමත් පැහැදිලි වෙමින් පවතී. කෙසේ වෙතත් මේ 'නිදහස' ලැබීම සඳහා වෙහෙස වූවෝ කවුරුද? සිංහල දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනතාව ය. 'ස්වරාජ්‍යය' පිළිබඳ අදහස ඔවුන් තුළ පැවතිණ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1948 දී සිමිත නිදහසක් ලැබිණ. එය සම්පූර්ණ කර ගැනීම සිංහල, දෙමළ, මුස්ලිම් සියලු දෙනාට පැවරිණ. එහෙත් එක් අවාසනාවන්ත දෙයක් සිදුවිය. සිංහල දෙමළ භාෂාවන්ගෙන් පාලනය පැවතිය යුතුය යනු අමතක කොට වැඩි බලයක් තිබුණු සිංහල ජනයා සියලුම බලය, අත්පත් කරගත් බවක් පෙන්වීම ය. මේ අනුව සිංහල දෙමළ භාෂාවන් වෙනුවට 'සිංහලය රාජ්‍ය භාෂාව විය යුතු ය' යන මතය මතු කොට 1948න් පසු කලින් ඉංග්‍රීසි පාලනය යටතේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවට තිබුණු බලය සිංහල භාෂාවට

නීතියෙන් පවරා දීමට කටයුතු සිදුවිණ. ඒ අනුව 1956 අංක 33 දරන පනතින් සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව වශයෙන් නීතිගත විය. එදා ඉංග්‍රීසි පාලනය සහ ඉංග්‍රීසි භාෂා ආධිපත්‍යයට එරෙහිව සිංහල නායකයන් සමග එකට අරගලයෙහි යෙදුණු දෙමළ මුස්ලිම් ජනයාගේ සිත්වල ඇතිවුණු වේදනාව, සිංහල නායකයන්ගේ ආකෘතඥකම ගැන ඇති වූ කලකිරීම අමතක නොකළා නම් සිංහල දෙමළ රාජ්‍ය භාෂා වශයෙන් නීතිගත කළ යුතු විය. එසේ නොකිරීමේ විපාක තවමත් අපි අත් විඳිමින් සිටිමු. සිංහල භාෂාව නීතියෙන් රාජ්‍ය භාෂාව කළත් තවත් වසර ගණනක් ම ඉංග්‍රීසියට වහල් විය. සිංහල භාෂාව මත පැටවුණු ආධිපත්‍යය සිංහල භාෂාවට යම් බලයක් ලැබීමත් සමග දෙමළ භාෂාව මත පැටවීම සිදුවිය. අදත් පවතින්නේ එම ගැටලුව ය.

කොතරම් නීතිරීති රෙගුලාසි, වක්‍රලේඛ තිබුණත් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය කැමැත්ත, හැඟීම, හික්මීම නැත්නම් එම නියමයන් ඒ පරිදිම ඉටු නොවේ.

එසේ අමතක කිරීමෙන් දෙමළ, මුස්ලිම් ජනතාව තුළ ඇති වූ සිත් වේදනාව තුරන් කිරීමට ක්‍රියා නොකිරීම අදත් පවතින ගැටලුව ය.

කොතරම්
නීති ඊනි,
රෙගුලාසි,
චක්‍රලේඛ
තිබුණත්
වරද නිවැරදි
කිරීමේ
කැමැත්ත
හැඟීම
හැත්තමි
ජාතික
සමගියක්
කෙසේ ඇති
වේද?

ජාතියක් වශයෙන් ඒ ගුණය අපේ ජාතික සංස්කෘතියේ අංගයක් විය යුතු ය. එසේ වීමට අපේ භාෂා භාවිතය, අධ්‍යාපනය, නීතිය, දේශපාලනය ආදියෙහි ප්‍රකටව පැවතිය යුතු ය. එසේ නොපවතින විට එම භාෂා භාවිතයන් උල්ලංඝනය කිරීම වරදක් ලෙස නොසැලකේ. රාජ්‍ය පාලනය මගින් එම භාවිතයට අවශ්‍ය සම්පත් හා පහසුකම් නොසැපයීම බරපතල වරදක්, පීඩාවක් බව නොසැලකේ නම් එවන් සමාජයක ජාතික සමගියක් ඇතිවිය හැකි ද?

හොකර සිටීමේ පුරුද්ද සහ එහි ඉතිහාසය

ධොනමෝර් කොමිසමේ වාර්තාවේ (1945) මෙසේ සඳහන් වේ.

“සුළුතර ජනතාවක් කෙරෙහි යම් අසාධාරණ සැලකීමක් දැක්වෙන්නේ නම් එසේ සිදුවන්නේ පරිපාලන ක්‍රියා මිඟිනි. මක් නිසාද, එම ක්‍රියාවන් පහසුවෙන් අල්ලා ගැනීමටත් එළිදරවු කර ගැනීමටත් නොහැකි නිසා ය.”

මේ අදහස තිබුණු නිසා 1947 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පහත සඳහන් 29(2) වගන්තිය ඇතුළත් කිරීමට ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයන්ට සිදුවිය. එනම්,

29(2) කිසිම නීතියකින් :

(අ) කිසියම් ආගමක නිදහස් භාවිතය සීමා කිරීම හෝ තහනම් කිරීම නොකළ යුතු ය.

විධායක හෝ පරිපාලන ක්‍රියා මඟින් සිදුවන අසාධාරණකම් පහසුවෙන් එළිදරව් නොවේ. 29 ව්‍යවස්ථාව, 1947 ව්‍යවස්ථාවට ඇතුළු වූයේ එහෙයිනි.

“කිසිම ජාතියකට හෝ ආගමකට හෝ අඩුවක් නැත්නම් වැඩියක් සිදුවන හිඟි පැහවිය නොහැකි ය” යනු 29 (2) ව්‍යවස්ථාවෙන් පැවසිණ.

(ආ) වෙනත් ආගමක හෝ ජාතියක පුද්ගලයන්ට ඇති නොකරන ලද අවහිරතාවන් හෝ නොහැකියාවන් අන් කිසිම ආගමක හෝ ජාතියක පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඇති නොකළ යුතු ය.

(ඇ) වෙනත් ආගම්වල හෝ ජාතිවල පුද්ගලයන් කෙරෙහි නොපිරිනැමුණු පහසුකමක් හෝ වරප්‍රසාදයක් හෝ අන් කිසිම ආගමක හෝ ජාතියක පුද්ගලයන් කෙරෙහි නොයෙදිය යුතු ය.

නීතියේ එසේ තිබුණත් භාවිතය ඊට පටහැනි ය. එසේ සිදු වූයේ 1948 ට පෙර තිබුණු අධිරාජ්‍ය විරෝධය, ජාතිවාදී හැඟීම් බවට පෙර තිබුණු අධිරාජ්‍ය විරෝධය, ජාතිවාදී හැඟීම් බවට වෙනස් විය. 1956/33 පනතින් සිංහල රාජ්‍ය භාෂාව බවට පත් කිරීමේ අඩු පාඩුව නැති කිරීමට 1958 තවත් පනතක් පැනවීමට සිදු විය. ඒ 1958/28 දෙමළ භාෂා භාවිතය

පිළිබඳ පනතය. එයින් රාජ්‍ය කටයුතු සඳහා දෙමළ භාෂාව භාවිත කිරීමට නීති පැනැවිණ.

- රජයේ දෙමළ පාසල්වල භාෂා මාධ්‍යය දෙමළ විය යුතු ය. [2(1)]
- දෙමළ අය රාජ්‍ය සේවයට බඳවා ගැනීමේ විභාග දෙමළ භාෂාවෙන් පැවැත්විය යුතු ය. [2(2)]
- දෙමළ කතා කරන අයට රාජ්‍ය ආයතන සමඟ කටයුතු කිරීමේ දී සිය භාෂාවෙන් කටයුතු කළ හැකි විය යුතු ය (4).
- උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල රාජ්‍ය කටයුතු දෙමළ භාෂාවෙන් කළ යුතු ය (4).

මේ වගන්තිවලට ජාතිවාදීන් බලවත් විරෝධතා දැක්වීම නිසා එය නිකම්ම ලියවිල්ලක් බවට පත්විය. පවතින නීති ක්‍රියාත්මක නොකිරීමේ එම සංස්කෘතිය

එහෙත් සිංහල භාෂාව පමණක් රාජ්‍ය භාෂාව බවට පනතක් (1956/33) ක්‍රියාත්මක විය. දෙමළ භාෂා භාවිතය (1985/28) පිළිබඳ පනත ක්‍රියාත්මක නොවී ය.

දෙමළ රාජ්‍ය සේවකයන් අවු. 3 කින් සිංහල භාෂා ප්‍රවීණතාව ලබාගත යුතු ය යන නීතියට එරෙහි ව චූ නඩුවෙන් කෝදේස්වරන් ජය ගති.

සමග නීති, රීති, වක්‍රලේඛ ආදියෙන් කිසිම පලක් නැත. එම අයිතීන් ලබාදීමේ ආකල්පයක් නැත්නම්, එම අයිතීන් සම්බන්ධ නීති කැඩීම ගැන දඬුවම් ක්‍රියාත්මක වන්නේ නැත.

1956 සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව වීමත්, 1958 දෙමළ භාෂා භාවිතය පනත ක්‍රියාත්මක නොවීමත් අතරේ නියමිත කාලසීමාවක් (අවු 3ක්) ඇතුළත සිංහල භාෂාව පිළිබඳ ප්‍රවීණතාව දෙමළ රාජ්‍ය සේවකයන් විසින් ලබාගත යුතුවීම ක්‍රියාත්මක විය. වැටුප් වර්ධක නැවැත්වීම සිදුවේ. මේ තත්වය ආ.ක්‍ර. ව්‍යවස්ථාවට පටහැනියි අභියෝග කරමින් දෙමළ රාජ්‍ය සේවකයකු වූ කෝදේස්වරන් මහතා කොළඹ දිසා උසාවියේ දඹු නඩුවෙන් ඔහු ජයගති. ආණ්ඩුව එම තීන්දුවට එරෙහිව අභියාචනාධිකරණයේ නඩුවෙන් තීන්දුව නිෂ්ප්‍රභවිය. එහෙත් කෝදේස්වරන් මහතා බ්‍රිතාන්‍ය රාජාධිකරණයට අභියාචනා කළේ ය. එම නඩුවෙන් එය ආ.ක්‍ර. ව්‍යවස්ථාවේ 29(2) උල්ලංඝනය කර ඇති බවත් තීන්දු විය. එම තීන්දුව ලැබෙන

විට 1970 පමණ විය. දෙමළ රාජ්‍ය සේවකයන්ගේ භාෂා අයිතිවාසිකම් ලබා දෙනු වෙනුවට ආණ්ඩුව ඓතිහාසික වරදක් කළේ ය. බ්‍රිතාන්‍ය බැමිවලින් නිදහස්වීමට නම් රාජාධිකරණයෙන් ද නිදහස් විය යුතු ය. එසේම නැග ආ ජාතික හැඟීමට ගැපෙන ලෙසත් ලංකාව ජනරජයක් බවට පත් කළේ ය. එයින් සිදු වූ ඓතිහාසික වරද කුමක් ද?

★ 1972, 6 වැනි ව්‍යවස්ථාවෙන් බුද්ධාගම රාජ්‍යාගම බව ප්‍රකාශ කිරීම.

★ 1972, 7 වැනි ව්‍යවස්ථාවෙන් 1956/33 පනතින් ප්‍රකාශිත සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව බවට යළි ව්‍යවස්ථාගත කිරීම.

මේ ව්‍යවස්ථා දෙකම කලින් ව්‍යවස්ථාවේ 29(2) ව්‍යවස්ථාවට කෙළින් ම එරෙහි වන්නකි.

ඒ අනුව අන්‍ය ආගම් අදහන අයගේත්, දෙමළ භාෂාව කතා කරන අයගේත් සිත්

1972 ශ්‍රී ලංකාව ජන රජය විමත් සමග කෝදේස් වරන්ට පක්ෂ තීන්දුව යටපත් කොට ඓතිහාසික වරදක් ද කර ඇත. පනතක් වශයෙන් තිබුණු සිංහල රාජ්‍ය භාෂාව බවට වූ හීනි ව්‍යවස්ථා ගත විය. බුද්ධාගම රාජ්‍යාගම විය.

භාෂා සටන
ඒ සමග
ආයුධ
සන්නද්ධ
සටනක් බවට
පරිවර්තනය
විය. ඒ නිසා
1987 දී දෙමළ
භාෂාවන්
රාජ්‍ය
භාෂාවක්
විය.

රිදවීමක් ඇති නොවන්නේ ද? 1966 දී දෙමළ භාෂා විධිවිධාන පනත් දෙකක් සම්මත වී තිබුණත් 1972 ව්‍යවස්ථාවක් සමග එම පනත් භාවිතය අත්හැර දැමිණ. මෙසේ භාෂා පනත් නොපනත්කම් වලට හැරීමක් සමග භාෂා සටන, ආයුධ සන්නද්ධ සටනක් විය. ඊට එක් විසඳුමක් වූයේ 1987 දී දෙමළ භාෂාවක් රාජ්‍ය භාෂාවක් ලෙස පිළිගැනීම ය.

එහෙත් “නොකර හැරීමේ” ක්‍රියාව දිගට ම සිදුවිය. 1991 දී එක් විසඳුමක් ලෙස රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම පිහිටුවන ලදී. ඉන් පසු ව්‍යවස්ථා කටයුතු හා ජාතික ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය යටතට පත්කර තිබිණ. දැන් යළිත් “ජාතික භාෂා හා සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය” වශයෙන් නම හා විෂයයන්ගේ වෙනස්කම් සහිතව නව වැඩ පිළිවෙලක් යොදවා ඇත.

ඩොනමෝර් කොමිසම වාර්තාවේ සඳහන් වූ පරිපාලන සහ විධායක ක්‍රියා මගින් දෙමළ භාෂාවට වෙනස්කම් කිරීම 2005 වන තුරුත් පැවති බවට හොඳම සාක්ෂිය ඇත්තේ 2005 ජූනි මාසයේ රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම නිකුත් කළ වාර්තාවෙනි ය. ඒ මෙසේ ය.

“සිංහල හා දෙමළ යන භාෂා දෙකෙන් ම සිය කටයුතු කරගෙන යා යුතු බවට නම් කරන ලද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස වල දී මේ දක්වා ම දෙමළ භාෂාව කතා කරන පුද්ගලයන්ට සතුටුදායක සේවාවක් සැපයීමට අපොහොසත් වී සිටියි.” (පිටුව 5)

“සිංහල භාෂාවෙන් පරිපාලන කටයුතු සිදු කෙරෙන ප්‍රදේශයන් හි සිට දෙමළ භාෂාවෙන් සිදුකර ගැනීම සඳහා දෙමළ භාෂාව කතා කරන පුරවැසියන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් රජය විසින් සපයා දී නොමැත. එසේ ම එම පුරවැසියන්ට කිසියම් වාර්තාවක, ප්‍රකාශනයක හෝ වෙනත් ලියවිල්ලක දෙමළ භාෂා පිටපතක් හෝ පරිවර්තනයක් ලබා ගැනීමට පහසුකම් නැත. එසේ ම ඔවුන් වෙත නිකුත් කරනු ලබන ලියකියවිලිවල ද දෙමළ භාෂා පරිවර්තනයක් ලබා ගැනීමට ඔවුන්ට හැකියාවක් නොවේ. එසේ

නීති නිබුණත්
 නොකර
 හැරීමේ
 පුරුද්ද
 දිගටම
 පැවතිණ.
 1991 රාජ්‍ය
 භාෂා
 කොමිසම
 ඇති විය.
 2005 දී
 කොමිසම
 කීවේත් එම
 වෙහස්කම්
 තවමත්
 පවතින
 බව ය.

පරිපාලනයෙන් හා විධායකයන් සිදුවන අසාධාරණකම් හිතියෙන් පමණක් වෙනස් කළ නොහැකි ය. අපගේ වින්තනය වෙනස් කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙලක් අවශ්‍ය ය.” ජාතික භාෂා හා සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශයට” එය පැවරේ.

ම දෙමළ භාෂාව පරිපාලන භාෂාව සේ පවතින ප්‍රදේශවල දී සිංහල කතා කරන අයට ඉහත කී පහසුකම් සලසා නොමැත.” (එම)

මෙසේ පරිපාලනයෙන් හා විධායකයන් සිදුවන අසාධාරණකම් නීතියෙන් පමණක් වෙනස් කළ නොහැකි ය. එය අපගේ ක්‍රියාවෙන් ම, වේතනාව ඇතිවම වෙනස් කළ යුතු ය. අප සියලු මිනිසුන් කෙරෙහි ආදරය දක්වන්නේ නම් ඒ ආදරය තේරුම් ගන්නා භාෂාවට ශබ්ද හෝ රූප නැත. වචන නැත. භාෂාව මර්දනයේත්, වෙනස්කම් කිරීමේත්, සැකයේත් උපකරණයක් කර ගැනීම යනු අප මිනිසුන්ට - මිනිස්කමට - ආරවුල් වියවුල් වලට ආරාධනා කිරීම ය. මේ වර්ගයේ වෙනස් කළ යුතු කාලය ඉක්ම ගියා වැඩි ය.

II කොටස

ඩොනමෝර් වාර්තාව දුටු අසාධාරණ ලෙස සැලකීම

ලංකාවට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකට අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට පත් කරන ලද ඩොනමෝර් කොමිසමේ සාක්ෂි විභාගයේ දී සමස්ත ලංකා දමිළ සංගමය දැක්වූ අදහසක් එම වාර්තාවේ (1945) 41 වැනි පිටුවේ VIII පරිච්ඡේදයෙහි 138 ඡේදය යටතේ මෙසේ දැක්වෙයි.

“ලංකාවේ දෙමළ ජනයාට ව්‍යවස්ථාදායකයෙන් සිදුවනවාටත් වඩා අසාධාරණ ලෙස සැලකීම සිදුවන්නේ පරිපාලන හෝ විධායක ක්‍රියා මගිනි. නැත්නම් නොකර හැරීම් මගිනි.”

මේ සාක්ෂිය සම්බන්ධයෙන් කොමිසමේ අදහස ඊට පහළින් මෙසේ දැක්වේ.

“සුළුතර ජනතාවක් කෙරෙහි යම් අසාධාරණ සැලකීමක් දැක්වෙන්නේ නම් එසේ සිදුවන්නේ

හිඟි ඊහි ඇති
තරම් තිබිණ.
එහෙත්
වගකිය
යුත්තෝ ඒවා
ක්‍රියාත්මක
නොකළහ.
ඊට දඬුවමක්
ද හැන.

පරිපාලන ක්‍රියා මගින් : මක්නිසාද,
එම ක්‍රියාවන් පහසුවෙන් අල්ලා
ගැනීමටත් එළිදරවු කර ගැනීමටත්
නොහැකි නිසා ය.”

මෙහි දැක්වෙන්නේ අවුරුදු 100කට
පමණ පෙර සිට පැවතුණු තත්ත්වයයි.
එහෙත් ඇති තරම් නීති රීති තිබුණ ද,
පරිපාලන හා විධායක ක්‍රියා මගින්
එම වෙනස්කම තවමත් සිදුවන බව
පැහැදිලි ය.

අවුරුදු
100 කට
පෙර තිබුණු
තත්ත්වය,
එනම්, නීති
ක්‍රියාත්මක
නොවීම අදත්
එසේම සිදු
වේ.

1815 (මාර්තු 2) උඩරට ගිවිසුම

ඉංග්‍රීසි රජු වෙනුවෙන් ආණ්ඩුකාර රොබට් බ්‍රවුන්රිග් ද, සිංහලේ වැසියන් වෙනුවෙන් අදිකාරම්වරු ද, දිසාපතිවරු ද, රදළවරු ද අත්සන් කළහ.

ඒ අනුව එතෙක් පැවතුණු අත් පා, නසා, කන් කැපීම ඇතුළු මරණ දඬුවම් ක්‍රම අහෝසි විය.

ඉංග්‍රීසීන්ගේ පාලනය ඇතිවිය. ප්‍රදේශ පාලනය ඒජන්තවරුන් මගිනි.

නායකයන්ට ගරු සම්මාන දැක්වීම එසේ ම පැවතිය යුතු වුවත්, ආණ්ඩුකාරතුමා ඇතුළු රදළයන්ට වැඳවැටීම් ද, දණ ගසා ගරු කිරීම ද අවලංගු වෙයි.

එහෙත් නායකයකු ගමන් කරන විට මාර්ගයේ මැදින් ඉවත් වී අයිනට විය යුතු ය. වාඩි වී සිටින විට අසුනෙන් නැගිට ආචාර කළ යුතු ය.

උඩරට
ගිවිසුමෙන්
එතෙක්
පැවති,
දෙතිස් වධ
බන්ධන
අහෝසි විය.
නායකයන්ට
වැඳ වැටීම,
දණ ගැසීම
හැර අහෙක්
ගරු සැලකිලි
ඉතිරි විය.

1818

ආණ්ඩුකාර
ප්‍රකාශනයකින්
රජයේ
පත්විම්
සඳහා පඬුරු
පාක්කඩම්,
දැකුම් කඳු
ආදී පගා
අහෝසි
විය. එහෙත්
බදු ගෙවීම
පැවතිණ.

ගිවිසුමේ සඳහන් වෙනත් කරුණු
අතර ඉහත සඳහන් තත්ත්වය ද ඇතිවිය.
එය පොදු ජනයා වඩාත් කැමැත්තෙන්
භාරගත් බව නිසැක ය. ඉතා දරුණු වධ,
දඩ මුඩ ආදියෙන් නිදහස් වීම නිසා ය.

පසුව ආණ්ඩුකාරවරයාගේ නියෝග
යක් අනුව 1818.11.21 දින නිකුත් කරන ලද
නියෝග අතර පත්විම් සඳහා ආණ්ඩුවට
හෝ නායකයන්ට ගාස්තු ගෙවීම ද
ආණ්ඩුකාරතුමාට, නිලධරයන්ට තැගි දීම
ද තහනම් විය.

එහෙත් ආණ්ඩුවට විවිධ බදු ගෙවීම
පැවතිණ.

මේ කරුණු කීපය මෙහි දැක්වුණේ,
මෙම පාලනය එදා රට වැසියන් බොහෝ
දෙනාගේ සතුටට හේතු වූ බව දැක්වීමට
ය. මෙසේ එම රාජ්‍ය පාලනයට කැමති
වන විට ජාතිවාදී හැඟීම් නො පැවතිණ.
මනුෂ්‍යයන් වශයෙන් ඇති කරන ලද
සහනශීලී තත්ත්වය පිළිගැනිණ. එසේ
ඉංග්‍රීසි පාලනයට යම් ප්‍රිය බවක් දැක්වීමට

හේතු වූයේ රජුන් ඇතුළු රදළයන්ගේ කුරිරු තිරිසන්කම් ය.

මෙවැනි ප්‍රිය කළ හැකි පාලනයක් ඉංග්‍රීන් ගෙන ගියේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙනි. ඔවුන්ට ගරු කිරීම දිගටම පැවතුණු අතර පාලන භාෂාවට ද ඒ ගරුත්වය ඉබේ ම හිමිවෙයි. අදත් පවතින ඉංග්‍රීසි වන්දනාවේ ආරම්භය එසේ ඇති විය. අපේ ම භාෂාව යටපත් කරනු ලැබීමට කැමති වීම ද, ඒ සමග එදා භාවිතයේ පැවතුණු දෙමළ භාෂාව යටපත් කිරීමට පුරුදුවීම ද ආරම්භ විය.

එදා පැවතුණු තත්ත්වය අනුව වඩා හොඳ තත්ත්වයක් ඇතිවීම පිළිගැනුණ ද - එයින් මග පැදුණේ විදේශ වහල්කමට ය. භාෂාව සම්බන්ධයෙන් අපට ඇති වූ අනිටු පුරුදු ඊට පසු කාලයේ ඉතිහාසයෙන් ද සනාථ වේ.

මේ තත්ත්වය
යටතේ
ඉංග්‍රීසින්
කෙරේ
ගරුත්වයක්
මිනිසුන් තුළ
ඇති විය.
ඔවුන්ගේ
භාෂාවට ද
එම ගරුත්වය
දැක්විණ.

මූලික අයිතිවාසිකම්

ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ III පරිච්ඡේදයේ 10, 11, 12, 13 සහ 14 වන ව්‍යවස්ථා ද IV පරිච්ඡේදයේ භාෂාව සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථා ද මූලික අයිතිවාසිකම් ගණයට අයත් ය.

මූලික අයිතිවාසිකම් යනු : සහන සහ දඬුවම් සහිතව නීතියෙන් තහවුරු කළ මානව අයිතිවාසිකම් වේ. භාෂාව සම්බන්ධ මූලික අයිතිවාසිකම 12(2) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් වන්නේ මෙසේ ය.

භාෂාව නිසා වෙනස්කමක් නොකරනු ලැබීම මූලික අයිතිවාසිකමකි. (12(2) ව්‍යවස්ථාව)

12 (2) - කිසිම පුරවැසියෙකු වර්ගය, ආගම, භාෂාව, කුලය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භේදය, දේශපාලන මතය හෝ උපන් ස්ථානය යන භේද මත හෝ ඉන් කවර වූ භේදවක් මත හෝ වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය නොවිය යුත්තේ ය.

වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට යනු
: අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන්
සැලකිල්ලක් දැක්වීම ය. එනම්,
නීතියේ සර්ව සාධාරණත්වය
නොදැක්වීම ය. එම වෙනස්කම
පුරවැසියෙකුට සිදුවිය යුතු
ය ; රජයේ ආයතනයක් හෝ
නිලධරයකු විසින් සිදුකළ යුතු
ය.

එවිට 12(2) නීතියේ පිළිසරණ ලැබිය
හැකි ය.

(එහෙත් රජයේ, අධිකරණයේ, පළාත්
පාලනයේ හෝ සංස්ථාවක සේවයේ
අවශ්‍යතා සඳහා යම් භාෂාවක දැනුම්
මට්ටමක් නියම කිරීම වෙනස්කමක්
ලෙස නොසැලකේ.)

භාෂාව නිසා පොදු සේවා ස්ථානවලට
හෝ පූජනීය ස්ථානවලට ඇතුළුවීම ද
වැළැක්විය නොහැකි ය.

රජයේ
ආයතනයක්
හෝ
නිලධරයකු
විසින්
භාෂාව නිසා
කිසිවෙකුට
අඩුවෙන් හෝ
වැඩියෙන්
සැලකීම
වැරදි ය.

රාජ්‍ය භාෂා

18 වන ව්‍යවස්ථාව

18 (1) ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය භාෂාව සිංහල භාෂාව වන්නේ ය. (1972, 1978 ව්‍යවස්ථා දෙකේ ම එසේ පැවතුණු අතර පසුව 13 වන සංශෝධනයෙන්)

(2) දෙමළ භාෂාව ද රාජ්‍ය භාෂාවක් වන්නේ ය.

(3) ඉංග්‍රීසි භාෂාව සන්ධාන භාෂාව වන්නේ ය.

(රජයේ සියලුම ආයතනවල කටයුතු සිංහලෙන් හෝ දෙමළයෙන් කළ යුතුවීම රාජ්‍ය භාෂාවීමේ ප්‍රතිඵලය වේ. ඉහළ අධිකරණ තීන්දු දීම වැනි සීමිත අවස්ථාවල දී ඉංග්‍රීසිය (සන්ධාන භාෂාව) භාවිත කිරීමට ඉඩ සැලසී ඇත.)

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 18 ව්‍යවස්ථාව මගින් දෙමළ භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාවක් ලෙස පිළිගැනිණ. ඒ අනුව රජයේ කටයුතු භාෂා දෙකෙන් සිදුවිය යුතු ය.

- (4) මේ පරිච්ඡේදයේ (IV) විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් නීති මගින් විධි විධාන සැලැස්විය යුත්තේ ය.
(ඒ අනුව ජාතික භාෂා හා සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය ද, රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම ද ක්‍රියාත්මක වේ.)

19 වන ව්‍යවස්ථාව

- 19 සිංහල භාෂාව සහ දෙමළ භාෂාව ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික භාෂා වන්නේ ය.
- I එහි ප්‍රතිඵලය වශයෙන්, පාර්ලිමේන්තු, පළාත් සභා, පළාත් පාලන ආයතන මන්ත්‍රීවරයකුට ජාතික භාෂා දෙකෙන් එකකින් කතා කිරීමට කටයුතු කර ගැනීමට හිමිකම ලැබේ. (20 වැනි ව්‍යවස්ථාව)

සිංහල සහ දෙමළ රාජ්‍ය භාෂා මෙන් ම ජාතික භාෂා ලෙස ද (19 ව්‍යවස්ථාව) පිළිගෙන ඇති හෙයින් ජාතික ආයතන වල ඒ භාෂා දෙකෙන් එකකින් කතා කළ හැකි ය.

රජයේ
ආයතනවල
කටයුතු
කිරීමත්,
වාර්තා
තැබීමත්
කළ යුත්තේ
පරිපාලන
භාෂාවකිනි.
සිංහල
හා දෙමළ
පරිපාලන
භාෂා වේ.

II යම් තැනැත්තෙකුට ජාතික භාෂා දෙකෙන් කැමති මාධ්‍යයකින් අධ්‍යාපනය ලැබිය හැකි ය. (21 වැනි ව්‍යවස්ථාව)
(එහෙත් වෙනත් භාෂාවකින් ඉගැන්වීම සිදුවන පාසලකට මේ නීතිය බල නොපායි. උදා : අන්තර්ජාතික පාසල්)

22 ව්‍යවස්ථාව - පරිපාලන භාෂා

සිංහල සහ දෙමළ භාෂා ශ්‍රී ලංකාව මුළුල්ලේ ම පරිපාලන භාෂා විය යුත්තේ ය.

ඉහත 18 ව්‍යවස්ථාවෙන්, සිංහල සහ දෙමළ භාෂා ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය භාෂා බවට ද ප්‍රකාශ විය.

රාජ්‍ය භාෂා, පරිපාලන භාෂා යන දෙකේ වෙනස කුමක්ද? රජයේ ආයතනවල කටයුතු කිරීමට හා වාර්තා තැබීමට නියමිත භාෂාව පරිපාලන භාෂාව වේ. සිංහල හෝ දෙමළ නොවන වෙනත් භාෂාවක් (ඉංග්‍රීසි) පරිපාලන

භාෂාව විය හැකි වුවත් මෙතෙක් එසේ නියම කොට නැත. උතුරු, නැගෙනහිර පරිපාලන භාෂාව දෙමළ වන අතර සෙසු පළාත්වල සිංහල වේ.

ඉංග්‍රීසි පාලන කාලයේ රාජ්‍ය භාෂාවන් පරිපාලන භාෂාවක් යන දෙකම ඉංග්‍රීසිය විය. සිංහල දෙමළ ජාතික භාෂා වශයෙන් වත් පිළිගැනීමක් නොවී ය.

පරිපාලන භාෂා වශයෙන් යම් ප්‍රදේශවල රාජ්‍ය භාෂා දෙකම නියම කළ හැකි ය. එවිට සිංහල දෙමළ භාෂා දෙකෙන් ම පරිපාලන කටයුතු කළ යුතුය.

ඒ අනුව කොට්ඨාස 29ක් ද්විභාෂා ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාස වශයෙන් ප්‍රකාශ කොට ඇත. එනම් :

බදුල්ල, බණ්ඩාරවෙල, ඇල්ල, හල්දුම්මුල්ල, හාලිඇල, හපුතලේ, ලුහුල, මීගහකිවුල, පස්සර, සොරණාතොට, වැලිමඩ.

කොළඹ, තිඹිරිගස්යාය,

(කළුතර) බේරුවල

යම් ප්‍රදේශවල රාජ්‍ය භාෂා දෙකම පරිපාලන භාෂා විය හැකි ය. එවිට කටයුතු හා වාර්තා භාෂා දෙකෙන් ම විය යුතු ය.

(නුවර) අකුරණ, දෙල්තොට, පන්විල,
පස්බාගේ, කොරළේ, උඩ පළාත

(නුවරඑළිය) අඹගමුව, හඟුරන්කෙත,
කොත්මලේ, නුවරඑළිය, වලපනේ

(පුත්තලම) කල්පිටිය, මුන්දලම,
පුත්තලම, වනාත, විල්ලුව

(ගාල්ල) ගාල්ල කඩවත්සතර

මෙසේ ප්‍රකාශ කොට තිබුණ ද තවමත්
භාෂාව කෙරෙහි වෙනස්කම් සිදු වේ.
පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවන නිසා සහ
නිලධරයන්ගේ ආකල්ප නිසා ය.

එහෙත් පරිපාලන භාෂාව පිළිබඳ මෙම
නීතිය අනුව

මෙසේ
නීතියෙන්
ප්‍රකාශ කොට
තිබුණ ද
තවමත්
භාවිතයේ දී
එසේ නොවන
අවස්ථා ඇත.

I දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂා දෙකෙන්
එකකින් ලිපි ගනුදෙනු කිරීමට

II නිල ලේඛණයක්, වාර්තාවක්
වෙතත් ලියවිල්ලක් පරීක්ෂා
කිරීමට, උපුටනයක් ලබා ගැනීමට,
එහි පරිවර්තනයක් දෙමළ හෝ
ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ලබා ගැනීමට

III ලියවිල්ලක් ලියා අත්සන් කරනු

ලබන විටක ලියවිල්ල හෝ එහි දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනයක් ලබාගැනීමට ජනතාවට අයිතිය ඇත. (22 (2) (අ) - (ඇ) ව්‍යවස්ථා)

දෙමළ භාෂාව පරිපාලන භාෂාව වන ප්‍රදේශයක ඉහත සඳහන් සේවාවන් සිංහලෙන් ලබා ගැනීමට හිමිකම ඇත. (22 (3) ව්‍යවස්ථාව)

එහෙත් මෙය ද නිසි පහසුකම් නැති නිසා වචනවලට පමණක් සීමා වී පවතී.

22(4) ව්‍යවස්ථාව - පළාත් සභා කටයුතු

සිංහලෙන් කටයුතු කරන පළාත් සභාවක සිංහලෙන් ද, දෙමළෙන් කටයුතු කරන පළාත් සභාවක දෙමළෙන් ද, ගනුදෙනු කළ හැකි අතර, වෙනස් භාෂාවක් පරිපාලන භාෂාව වන පළාත් සභාවකින් ඉංග්‍රීසියෙන් ලිපි ගනුදෙනු ලබා ගැනීමට හිමිකම ඇත.

ලිපි ගනුදෙනු කිරීමට, ලිපි ලේඛනවල පරිවර්තන ආදිය පරිපාලන භාෂාවෙන් ලබා ගත හැකි බව නීතියේ ඇතත් භාවිතයේ බාධා ඇත.

22(5) ව්‍යවස්ථාව

සිංහල හෝ දෙමළ විශේෂ දැනුමක්

රජයේ සේවයට, අධිකරණ සේවයට, පළාත්බද රජයේ සේවයට, පළාත් පාලන සේවයට හෝ රජයේ ආයතනයකට ඇතුළත් කර ගැනීමට පැවැත්වෙන විභාග යකට සිංහල හෝ දෙමළ හෝ ප්‍රමාණවත් දැනුමක් තිබිය යුතු යයි නියම කිරීම ඉහත සඳහන් මූලික අයිතිවාසිකමට පටහැනි නොවේ.

23 ව්‍යවස්ථාව

නීති පැනවීමේ භාෂාව

නීති පැනවීම සිංහල හා දෙමළ භාෂාවලින් විය යුතු ය. ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනයක් ද අවශ්‍ය ය. 23 (1).

සියළුම නීති සහ අනු නීති පැනවීම ද, පළ කිරීම ද (රාජ්‍ය භාෂා) සිංහල දෙමළ භාෂා දෙකෙන් කළ යුතු අතර ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පරිවර්තනයක් ද විය යුතු ය.

[23 (1)]

පළාත් සභාවක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින් නිකුත් කරනු ලබන ප්‍රකාශන, රීති, අතුරු ව්‍යවස්ථා නියෝග සහ නිවේදන පළාත් සභාවේ භාෂාවෙන් කළ හැකි ය.

එහෙත් යම් ලිඛිත නීතියක් යටතේ
නිකුත් කරනු ලබන, නියමයන්, ප්‍රකාශන,
රීති, අතුරු ව්‍යවස්ථා, නියෝග සහ
නිවේදන ද, ගැසට් පත්‍රය ද, ඉංග්‍රීසි
පරිවර්තනයක් සහිතව රාජ්‍ය භාෂා
දෙකෙන් පළ කළ යුතු ය. [23 (2)]

ලිඛිත නීති,
නිවේදන,
ගැසට් පත්‍රය
භාෂා තුනෙන්
ම පළවිය යුතු
ය. 23 (2)

අධිකරණයේ භාෂාව

සියලු අධිකරණවල භාෂාව සිංහල සහ දෙමළ විය යුතු ය. උතුරු නැගෙනහිර හැර අනෙක් සියලුම ප්‍රදේශවල අධිකරණ භාෂාව සිංහල වෙයි. (24 (1) ව්‍යවස්ථාව)

එනම් නඩු වාර්තාව සහ නඩු කටයුතු සිංහල හෝ දෙමළ විය යුතු ය. එහෙත් තවමත් ඉංග්‍රීසියෙන් නඩු කටයුතු කිරීම සිදුවන්නේ බ්‍රිතාන්‍යයන්ගෙන් ලද උරුමයක් ලෙස ය.

උතුරු, නැගෙනහිර දෙමළ භාෂාව ද, අනෙක් පළාත් සිංහල භාෂාව ද අධිකරණයේ භාෂා වෙයි.

අධිකරණයේ භාෂාව නොවන භාෂාවකින් වාර්තා සහ නඩු කටයුතු පැවැත්විය යුතුය යි අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ එකඟතාවෙන් අධිකරණ ඇමතිවරයාට විධාන කළ හැකි ය. [24 (1)] ඒ අනුව අභියාචනාධිකරණයේ ද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ද නඩු කටයුතු හා වාර්තා තවමත් පවත්වන්නේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙනි.

එහෙත් නඩු කටයුතු ආරම්භ කරන නීතිඥයා විසින් එම කටයුතු සිංහලෙන් හෝ දෙමළෙන් කළ හැකි ය. [24 (2)] එහෙත් මෙය භාවිත වන්නේ කලාතුරකිනි. ඊට එම අධිකරණ පරිසරය තුළ ලැබෙන්නේ පහත් ප්‍රතිචාරයකි.

විනිසුරුවරයකුට නඩු කටයුතු සඳහා භාෂණ පරිවර්තකයකුගේ සහාය ලබාගත හැකි ය. එසේ ම පාර්ශ්වකරුවකුට නඩු වාර්තාවක පරිවර්තනයක් ලබාගත හැකි ය. [24 (3)] එහෙත් තවමත් අවශ්‍ය තරම් භාෂණ පරිවර්තකයන් සංඛ්‍යාවක් නැත.

භාෂා භාවිතය සඳහා රජය ප්‍රමාණවත් පහසුකම් සැලසිය යුතු බවට 25 වන ව්‍යවස්ථාව කියයි.

අභියාචනා-
ධිකරණයේ ද,
ශ්‍රේෂ්ඨාධි-
කරණයේ ද
සියලු කටයුතු
ඉංග්‍රීසි
භාෂාවෙන්
තවමත් සිදු
වේ.

රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

අතීතයේ සිට විවිධ නීති, අණ පනත් තිබුණ ද, රාජ්‍ය භාෂා සම්බන්ධයෙන් ඒවා නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවී ය. එහෙයින් 2009.09.25 දිනය සහ 1620/27 අංකය දරන අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රධාන සහ සෙසු නිලධරයන් වෙත විශේෂයෙන් පැවරීම සිදුවිය.

එම ගැසට් නිවේදනය අනුව පහත සඳහන් රජයේ ආයතන විසින් භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. එනම් : අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් සභා, පළාත් පාලන ආයතන

රාජ්‍ය භාෂා ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා 2009 අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයක් මගින් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම නිලධරයන්ට පැවරිණි.

1. අමාත්‍යාංශවල ලේකම් වගකීම දරයි. ක්‍රියාත්මක කරන නිලධරයා අතිරේක ලේකම් හෝ ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම් ය.

2. දෙපාර්තමේන්තුවක නම් එහි ප්‍රධානියා වගකිය යුතු අතර දෙපාර්තමේන්තු අතිරේක ප්‍රධානියා නැත්නම් නියෝජ්‍ය ප්‍රධානියා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය.
3. පළාත් සභාවක නම් ප්‍රධාන ලේකම්ට වගකීම පැවරෙන අතර නියෝජ්‍ය ප්‍රධාන ලේකම් (පරිපාලන) ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය.
4. පළාත් සභා අමාත්‍යාංශයක නම් වගකීම ලේකම්ට ය. ක්‍රියාත්මක කිරීම නියෝජ්‍ය ලේකම් ය.
5. පළාත් සභා දෙපාර්තමේන්තුවක දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියා වග කියයි. දෙපාර්. අතිරේක/නියෝජ්‍ය ප්‍රධානියා ක්‍රියාත්මක කරන්නේය.
6. මහ නගර සභාවක නාගරික කොමසාරිස් වගකීම දරයි. නියෝජ්‍ය නාගරික කොමසාරිස් ක්‍රියාත්මක කරයි.
7. නගර සභා - ප්‍රාදේශීය සභා - ලේකම් වගකියයි. පරිපාලන නිලධාරියා ක්‍රියාත්මක කරයි.

අමාත්‍යාංශ
ලේකම්,
සහකාර
ලේකම්,
දෙපාර්ත-
මේන්තු
ප්‍රධානියා,
නියෝජ්‍ය
ප්‍රධානියා,
පළාත් සභා
ලේකම්,
නාගරික
කොමසා-
රිස්වරු,
නගර සභා,
ප්‍රාදේශීය
සභා ලේකම්,
පරිපාලන
නිලධාරීවරුන්
ක්‍රියාත්මක කළ
යුතු ය.

රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තියට අදාළ නීති දැනුම ඇති බවට, ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් ඇති බවට අධීක්ෂණය සහ බාධා මග හැරවීම එම නිලධාරීන්ට පැවරේ.

වගකීම දරන ප්‍රධාන නිලධාරීන් පහත සඳහන් නියමයන්ට වගකිය යුතුය : එනම්,

- (අ) රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය සහ ඒ සම්බන්ධ නියෝගවලට අදාළ නීතිය ගැන මහා දැනුමක් ඇති බවට;
- (ආ) ආයතනය විසින් ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිපැදීම සඳහා ක්‍රම සැලැස්මක් ඇති බවට;
- (ඇ) එම සැලසුම් ප්‍රමාණවත් ලෙස අධීක්ෂණය සඳහා විධි විධාන හා සැලසුම් ඇති බවට;
- (ඈ) සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති විය හැකි බාධා මග හැරවීමට පියවර ගෙන ඇති බවට;
- (ඉ) ජාතික ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශයට, රාජ්‍යභාෂා කොමසාරිස්ට සහ රාජ්‍ය භාෂා කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිට

අවශ්‍ය වීම අදාළ වාර්තා
ඉදිරිපත් කරන බවට

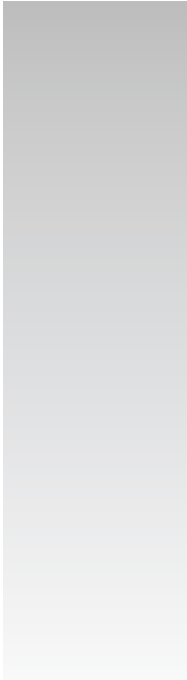
රාජ්‍ය භාෂා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ
නිලධාරීන්ගේ වගකීම මෙ-
සේ ය:

(අ) ආයතනයේ ද්විතීයික
නිලධාරීන්ට රාජ්‍යභාෂා
ප්‍රතිපත්තියට අදාළ නීති ගැන
ප්‍රමාණවත් දැනුමක් ඇති
බවට;

(ආ) එම නිලධාරීන් ඒ සම්බන්ධ
නීතිවලට අනුකූලව ක්‍රියා
කරන බව සහතික කිරීමට
උපාය මාර්ග සකස්කර ඇති
බවට සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක
කිරීම සඳහා නිසි පියවර
ගන්නා බවට;

(ඇ) රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය
ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය
කිරීම සහ ඇගයීම සඳහා
නිසි ක්‍රියා පටිපාටියක් ඇති
බවට;

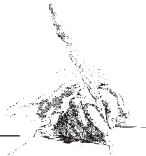
එම නිලධාරීන්
විසින් වාර්තා
සැපයිය
යුතු ය.
නිලධාරීන්ටත්
හිතිය පිළිබඳ
උනුමක් හා
සැලැස්මක්
හිතිය යුතු ය.

(අූ) ඉහත කී තොරතුරු, දත්ත, වාර්තා අමාත්‍යාංශයට, රාජ්‍ය භාෂා කොමසාරිස්වරයාට සහ රාජ්‍ය භාෂා කොමිසමේ සභාපතිට අවශ්‍ය විට ඉදිරිපත් කරන බවට.

ඒ පිළිබඳ
තොරතුරු,
-අමාත්‍යාංශයට,
කොමසාරි
ස්වරයාට,
සභාපති-
වරයාට
ඉදිරිපත්
කළ යුතු ය.

**රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය
ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා
නිකුත් වූ චක්‍රලේඛ කීපයක්**

ආ.ක්‍ර. ව්‍යවස්ථාවේ පනවා තිබුණත්, වෙනත් නීති හා චක්‍රලේඛ යැවීමක් භාෂා ප්‍රතිපත්තිය නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවන බව වරින්වර එය අවධාරණය කිරීමට සිදුවීමෙන් පැහැදිලි වේ.

රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛ ලිපි 03/2010 හි (2010-09-01) මෙසේ සඳහන් වේ.

- ★ මේ සම්බන්ධයෙන් කලින් චක්‍රලේඛ තුනක් ඇතත් ඒවා ක්‍රියාත්මක වී නැති බව.

එනම් : චක්‍රලේඛ අංක 25/89 (1989.04.18)

චක්‍රලේඛ අංක 25/89(1) (1989.12.06)

චක්‍රලේඛ අංක 01/2006 (2006.12.13)

- ★ දෙමළ භාෂාවෙන් එවනු ලබන ලිපි වලට දෙමළ භාෂාවෙන්

2010 නැවත චක්‍රලේඛයක් (03/2010) යවන්නට සිදු වූයේ ඉහත කී පරිදි ක්‍රියාත්මක වී නැති නිසා ය

දෙමළ
 භාෂාවෙන්
 එවන ලිපි
 වලට එම
 භාෂාවෙන්
 පිළිතුරු
 නොයැවෙන
 බවට තවමත්
 චෝදනා එයි.

පිළිතුරු නොයවන බව හා ඒ ගැන
 පැමිණිලි ලැබී ඇති බව.

★ පහත සඳහන් පියවර ගත යුතු බව
 :

I. සිංහල, දෙමළ ඉංග්‍රීසි
 භාෂාවකින් එවන ලිපිවලට
 එම භාෂාවෙන් ම පිළිතුරු
 යැවිය යුතු ය.

II. එම භාෂාව පිළිබඳ ප්‍රමාණවත්
 දැනුමක් අදාළ නිලධරයාට
 නැත්නම් පරිවර්තනයක්
 යැවිය යුතු ය.

III. චක්‍රලේඛ වැනි පොදු උපදෙස්,
 භාෂා තුනෙන් ම නිකුත් කළ
 යුතු ය.

අවශ්‍ය පහසුකම් තිබියදීත් ක්‍රියාත්මක වී
 නැත්නම් දඬුවමක් තිබිය යුතු ය. පහසුකම්
 නැත්නම් රජය වගකිය යුතු ය.

රාජ්‍ය පරිපාලන

චක්‍රලේඛ අංක 7/2007/1

මීට කලින් යවා ඇති 2007.05.28 දිනය හා 07/2007 චක්‍රලේඛය කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.

මෙම විධි විධාන ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය දෙවැනි රාජ්‍ය භාෂාවේ ප්‍රවීණතාව ලබා ගැනීම අනිවාර්ය කරන නීතියක් පැනවීම මෙයින් සිදුවිය.

එනම් ආයතන සංග්‍රහයේ 11 පරිච්ඡේදයේ 12:11:1 උප වගන්තියට අනතුරුව තවත් උප වගන්තියක් ඇතුළත් කර ඇත. ඒ මෙසේ ය.

“12:11:2 - සෑම නිලධරයකු ම සේවයට / තනතුරට පත් වී වසර 5ක් තුළ අදාළ තනතුරට නියම කර ඇති දෙවෙනි රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රවීණතාව (තනතුරට නියමිත මට්ටම) ලබාගත යුතු ය. නියමිත කාලය තුළ ප්‍රවීණතාව ලබා නොගන්නා නිලධරයන්ගේ වැටුප් වර්ධක විලම්භනය වේ.”

රජයේ
නිලධාරීන්
නියමිත
දෙවැනි
රාජ්‍ය භාෂා
ප්‍රවීණතාව
ලබාගත
යුතු බව
(07/2007)
කලින්
චක්‍රලේඛය
හැවත සිහි
ගැන්වීම
සිදු වේ.

ඒ අනුව රාජ්‍ය සේවයට බඳවා ගැනීමේ දී මේ කොන්දේසිය සපුරාලිය යුතු ය.

වෙනත් වකුලේඛ

- ★ රජයේ සියලු ආකෘතිපත්‍ර භාෂා තුනෙන් ම මුද්‍රණය කිරීම
- ★ බාධක ඉවත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම,
- ★ පරිවර්තකයන් ආයතනය තුළින් ම හෝ බැහැරින් යොදවා ගැනීම,
- ★ වෙනත් භාෂා ප්‍රවීණතාව සඳහා දිරි දීමනා දීම,

මෙවැනි කරුණු සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා ඇත.

ආකෘති පත්‍ර,
පරිවර්තකයන්
භාෂා
ප්‍රවීණතාව
ගැන කලින්
වකුලේඛ
කීපයක් යවා
ඇත.

කැබිනට් තීරණ

“සිංහල භාෂා පාඨ පමණක් යෙදූ රජයේ වැඩ සටහන් හා ව්‍යාපෘති සඳහා දෙමළ භාෂා පාඨ ද යෙදීමේ අවශ්‍යතාව”

ඉහත කරුණු ගැන 2008-04-09 දින කැබිනට් තීරණයක් ගෙන ඇත. ඒ අනුව, රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ සභාය ලබාගෙන රජයේ ව්‍යාපෘති හැඳින්වීම සඳහා සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි පාඨ යොදාගත යුතු ය.

ඉදිරියේ දී ආරම්භකරන සියලු ම ව්‍යාපෘති හැඳින්වීම සඳහා භාෂා තුනෙන් ම පාඨ සකසා ගැනීමට රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ සභාය ලබා ගැනීම රජයේ සහ රජයට අනුබද්ධ ආයතන විසින් කළ යුතු ය.

රජයේ
ව්‍යාපෘති
හැඳින්වීමට
භාෂා
තුනෙන්
ම පාඨ
යොදාගත
යුතු බවට
කැබිනට්
තීරණයක්
ඇත.

ජාතික භාෂා හා සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විධායක බලය ඇති ආයතනය වේ.

භාෂා ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශය

එය, ජාතික භාෂා හා සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය නම් වේ. මෙය 2010-11-25 දින පිහිටුවා ඇත. ගැසට් නිවේදනය අංක 1681/03 වේ.

අමාත්‍යාංශයේ බලතල හා කාර්යයන්

- ★ රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම සහ භාෂා අධ්‍යාපන පුහුණු ආයතනයේ කටයුතු සමග ඒවා අධීක්ෂණය.
- ★ ජාතික භාෂා සමාජ ඒකාබද්ධතාවය පිළිබඳ සැලසුම්, වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘති හැදීම.
- ★ ඒ සඳහා සැලසුම් බලධාරීන් සමග එකඟතා ඇති කර ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා මෙහෙයවීම.
- ★ ජාතික භාෂා ප්‍රතිපත්ති හැදීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ කරුණු.

- ★ සමාජ ඒකාබද්ධතාව හා ජනවාර්ගික කටයුතු.

අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින ආයතන තුනේ කටයුතු

1. රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව

- ★ භාෂා තුනේම ප්‍රවීණතාව ලබා ගැනීමට රාජ්‍ය සේවකයන් පුහුණු කිරීම.
- ★ සිංහලෙන් දෙමළට, දෙමළෙන් සිංහලට පරිවර්තනය පුහුණු කිරීම.
- ★ අධ්‍යාපන සහ පරිපාලන කටයුතු සඳහා ශබ්දමාලා සැකැසීම.
- ★ භාෂා තුනේ ශබ්ද කෝෂයක් හැඳීම.
- ★ රජයේ ආයතනවලට පරිවර්තන පහසුකම් සැපයීම.
- ★ භාෂා ඉගැන්වීම සඳහා පාඨ මාර්ග ආදිය සැකැසීම.

අමාත්‍යාංශය යටතේ රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම සහ ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන පුහුණු ආයතනය පවතී.

භාෂා තුනෙන්
 ම ප්‍රවීණතාව
 ලබා ගැනීමට
 පුහුණු කිරීම,
 රාජ්‍ය
 භාෂා
 මූලික
 අයිතිවා-
 සිකමක් ලෙස
 ක්‍රියාත්මක වන
 බවට වගබලා
 ගැනීම,
 දෙපාර්ත-
 මේතුවෙන් ද,
 කොමිසමෙන්
 ද ඉටු වේ.

- ★ නවීන තාක්ෂණය මගින් භාෂා පුහුණුවට පහසුකම් සැපයීම.
- ★ පරීක්ෂණ හා සහතික පත්‍ර පිළියෙල කිරීම.

2. රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම

1991/18 දරන පනත මගින් පිහිටුවන ලදී. ආ.ක්‍ර. ව්‍යවස්ථාවේ VI පරිච්ඡේදයේ ඇතුළත් විධිවිධාන අනුව ක්‍රියා කිරීම ගැන විමසීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම කොමිසමේ අරමුණ ය.

රාජ්‍ය භාෂා මූලික අයිතිවාසිකමක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බවට වග බලා ගැනීම.

රාජ්‍ය භාෂා ඇගයීම, දිරිගැන්වීම සහ එහි තරාතිරම, සමානත්වය, භාවිතයේ අයිතිවාසිකම පිළිගැනීම, එසේ පවත්වාගෙන යාම.

කොමිසම විසින් ම හෝ පුරවැසියන් විසින් කරන පැමිණිලි විභාග කිරීම හා ප්‍රතිකර්ම යෙදීම, කොමිසමේ කාර්යයෝ වෙති.

3. ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන පුහුණු ආයතනය (අගලවත්ත)

2007/26 දරන පනතින් ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන හා පුහුණු ආයතනය සංස්ථාවක් වශයෙන් පිහිටුවන ලදී.

පරමාර්ථ

- සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීමට ගුරුවරුන් බිහි කිරීම
- සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂා සහ භාෂණ පරිවර්තකයන් බිහි කිරීම
- පරිවර්තකයන් පුහුණු කිරීමට ගුරුවරුන් බිහි කිරීම
- ත්‍රෛභාෂා හැකියාව ලබාගැනීමට පුහුණු කිරීම

ආයතනයේ කාර්යයන්

- ඉහත කාර්යයන් සඳහා භාෂා තුනෙන් ම පුහුණුව ලබාදීම
- භාෂා පුහුණුව ගැන පර්යේෂණ සහ අධ්‍යයන පැවැත්වීම

භාෂා පරිවර්තකයන් බිහි කිරීම පුහුණු ආයතනයේ සිදු වේ.

රාජ්‍ය
 ආයතනයක
 හෝ භාෂාවක්
 සම්බන්ධ
 ක්‍රියාවක්
 හෝ නොකර
 හැරීමක්
 ගැන ලැබෙන
 පැමිණිලි
 කොමිසමට
 විභාග කළ
 හැකි ය.

- පුහුණුවීම සහ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ සහතික සහ ඩිප්ලෝමා ප්‍රදානය කිරීම
- භාෂා සහ භාෂණ පරිවර්තකයන් සහ ලඝු ලේඛකයන් සඳහා විශේෂ පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම
- භාෂාවල වැඩිදියුණුව සඳහා අධිකාරියට නිර්දේශ කිරීම
- සිංහල, දෙමළ, ඉංග්‍රීසි සහ විදේශ භාෂා පිළිබඳ පර්යේෂණ කටයුතු කිරීම

කොමිසම විසින් පැමිණිලි විභාග කිරීම

රජයේ ආයතනයක යම් ක්‍රියාවකින් හෝ නොකර හැරීමකින් භාෂාවක තරාතිරම හෝ භාවිතය පිළිබඳ වරදක් ගැන පැමිණිලි කළ හැකි ය : එනම්,

- (අ) යම් රාජ්‍ය භාෂාවක නිසි තත්වය පිළිගැනීම සිදු නොවන බව හෝ සිදු වී නැති බව : හෝ

(ආ) ආ.ක්‍ර.ව්‍ය 20-24 ව්‍යවස්ථා මගින් දක්වා ඇති අයිතිවාසිකම් අනුව ක්‍රියා නොකරන බව; හෝ -

(ඇ) පනතක විධිවිධාන අනුව කරන ලද නියෝගයක්, රීතියක්, නිගමනයක්, පරිපාලන විධානයක් අනුව ක්‍රියා නොකරන බව; හෝ,

(ඈ) ආ. ක්‍ර. ව්‍යවස්ථාවේ IV පරිච්ඡේදයේ පරමාර්ථ අනුව ක්‍රියා නොකරන බව;

සම්බන්ධයෙන් කොමිසම විභාග කළ යුතු ය.

(2) සාධාරණ හේතුවක් පැමිණි ලී ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි ය. හේතුව පැමිණිලිකරුට දැන්විය යුතු ය. දින 14ක් තුළ

★ යම් ක්‍රියාවක් හෝ නොකර හැරීමක් නිසා බලපෑමක් ඇති වූ පුද්ගලයකුට හෝ කණ්ඩායමකට පැමිණිල්ලක් කළ හැකි ය.

★ පැමිණිලිකරුට අවශ්‍ය නම් ඔහුගේ රහස්‍ය බව ආරක්ෂා වන පරිදි විභාගය පැවැත්විය හැකි ය.

පනතක් අනුව ක්‍රියා නොකරන බවට හෝ ආ. ක්‍ර ව්‍යවස්ථාවේ iv පරිච්ඡේදයේ පරමාර්ථ අනුව ක්‍රියා නොකරන බවට කොමිසම වෙත පැමිණිලි කළ හැකි ය.

කොමිසමේ බලතල (පනතේ 21 වගන්තිය)

(අ) සාක්ෂිකරුවන් කැඳවීම හා අදාළ ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමට නියෝග කිරීම.

(ආ) දිවුරුම් පිට සාක්ෂි දීම.

(ඇ) අධිකරණයක දී සාක්ෂි වශයෙන් නොසලකන තොරතුරු භාර ගැනීම හා සලකා බැලීම කළ හැකි ය.

(ඈ) සුදුසු ස්ථානයක දී විමර්ශනය කළ හැකි ය.

22 (1) විමර්ශනයක් පැවැත්වීමේ දී තමන්ට ඇහුම්කන් දිය යුතුය යන අයිතිවාසිකමක් පැමිණිලිකරුට නැත.

(2) යම් පුද්ගලයකුට හෝ ආයතනයක් කෙරෙහි බලපාන නිර්දේශයක් කළ යුතු අවස්ථාවක ඒ පුද්ගලයාට හෝ ආයතනයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට අවස්ථාවක් දිය යුතු ය.

සාක්ෂි
කැඳවීම,
විමර්ශන
පැවැත්වීම,
නිර්දේශ
ඉදිරිපත් කිරීම
කළ හැකි ය.

23 (1) විමර්ශනයෙන් පසු -

- (අ) විමර්ශනය කළ ක්‍රියාව හෝ නොකර හැරීම ගැන සලකා බැලීම හා ක්‍රියා කිරීම සඳහා අදාළ ආයතනය වෙත යොමු කළ යුතු ය.
- (ආ) යම් නියමයක් නැවත සලකා බැලිය යුතු බව, යම් පුරුද්දක් වෙනස් කළ යුතු බව හෝ නවතා දැමිය යුතු බව හෝ වෙනත් ක්‍රියාවක් කළ යුතු බව ඊට හේතු ද සමග ආයතන ප්‍රධානියාට වාර්තා කළ යුතු ය.
- (2) පැමිණිල්ල ඔප්පු වී නැත්නම්, කොමිසමේ මතය ද ඊට හේතු ද සමග පැමිණිලිකරුට දැන්විය යුතු ය.
- (3) පැමිණිල්ලක් ගැන දින 60ක් තුළ දී වාර්තාව ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. බාහිර හේතු නිසා ප්‍රමාද වුවහොත් එම හේතු ද සමග අතුරු වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.

යම් ක්‍රියා වෙනස් කිරීමට හෝ නවතා දැමීමට හෝ වෙනත් ක්‍රියාවක් කළ යුතු බව ආයතන ප්‍රධානියාට දැනුම් දිය හැකි ය.

අධිකරණ
 ප්‍රතිකර්ම
 අතර මූලික
 අයිතිවාසිකම්
 නඩුවක්
 පැවරීම ප්‍රධාන
 වේ. 24 (1).
 අයිතිවාසිකම්
 අනිමි වූ
 තැනැත්තා එම
 නඩුව පැවරිය
 යුතු ය.

- (4) කුමන හේතු තිබුණත් පැමිණිල්ල ඉදිරිපත් කොට දින 120ක් ඇතුළත අවසාන වාර්තාව, පැමිණිලිකරුට පිටපතක් සහිතව ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.
- (5) වාර්තාව සමග කොමිසමේ නිර්දේශ ද දැක්විය හැකි අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන ආකාර ගැන රජයේ ආයතනය කොමිසම වෙත දැනුම් දීමට විධාන කළ හැකි ය.

අධිකරණ ප්‍රතිකර්ම

24 (1) ව්‍යවස්ථාව - මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ පැවරීම

- (අ) පැමිණිල්ල ගැන විමර්ශනය දින 120ක් තුළ දැනුම් දී නැති විට.
- (ආ) විමර්ශනය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ නතර කිරීම ගැන දැනුම් දී ඇති විට.
- (ඇ) පැමිණිල්ල ඔප්පු නොවන බව දන්වා ඇතිවිට,

දින 120 පසු වීමේ දී හෝ දැනුම් දී දින 30ක් ඇතුළත දී පැමිණිලිකරුට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුවක් ගොනු කළ හැකි ය. එම නඩුව පැමිණිලිකරු විසින් පැවරිය යුතු ය.

25(1) ව්‍යවස්ථාව - මහාධිකරණයේ නඩුවක් පැවරීම

නඩුව පැවරිය යුත්තේ රා.භා. කොමිසමේ කොමසාරිස්වරයා ය.

23(5) පරිදි වාර්තාව හා නිර්දේශ ගැන අදාළ ආයතනයට දැනුම් දී දින 90ක් තුළ ඒ නිර්දේශ අනුව ක්‍රියා නොකරන විට පැමිණිලිකරු පදිංචි පළාතේ පළාත් මහධිකරණයට නියෝගයක් සඳහා ඉල්ලීමක් කළ හැකි ය. ඒ අනුව ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස මහාධිකරණයට විධාන කළ හැකි ය.

26. එවැනි නඩුවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත මාරු කරන ලෙස ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විධාන කළොත් එසේ කළ යුතු ය.

අදාළ ආයතනයට දැනුම් දී දින 90 ක් තුළ එය ඉටු නොකරන විට කොමසාරිස්වරයා විසින් ආයතන ප්‍රධානියාට එරෙහිව මහාධිකරණයේ නඩුවක් පැවරිය හැකි ය.

මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ නඩුවක් පැවරීම

යම් ක්‍රියාවක් නොකර හැරීම ගැන, අදාළ භාෂාවකින් පිටපතක් ලබා දීම හිතාමතාම පැහැර හරිනු ලබන අවස්ථාවක එම නිලධරයාට එරෙහිව මහේස්ත්‍රාත් උසාවියේ නඩුවක් පැවරිය හැකි ය. එය ලඝු නඩු විභාගයකි. එනම් වරද කර ඇද්ද නැද්දයි විමසීමකි. එය දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයේ 289 වගන්තිය යටතේ පැවරෙන නඩුවකි.

මහේස්ත්‍රාත්
අධිකරණයේ
ද නඩුවක්
පැවරිය
හැකි ය.
සිතාමතා
ම පැවරී ඇති
රාජකාරියක්
නොකිරීම
සම්බන්ධයෙනි.

29(1) වගන්තිය - රාජ්‍ය භාෂා කොමිෂන් සභා පනත අනුව කොමිසමට පැමිණිලි නොකොට කෙලින්ම මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ හෝ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩු පැවරිය හැකි ය.

එවැනි නඩු විභාගයකට මහජන යහපත උදෙසා උසාවියේ අවසරය ඇතිව කොමිසමට උසාවියේ පෙනී සිටිය හැකි ය.

6.5 මානව හිමිකම් කොමිසමේ සහන (1996/21)

මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභා පනතේ 10අ වගන්තිය අනුව මූලික අයිතිවාසිකම් කඩ කිරීම පිළිබඳ පැමිණිලි විභාග කොට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළ හැකි ය. පළමුව ආරවුල සමථයකට පත් කිරීමට ක්‍රියා කරනු ඇත.

6.6 මහජන පෙත්සම් කාරක සභාව

පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් වන පෙත්සමක් පාර්ලිමේන්තු ස්ථාවර නියෝග අනුව මහජන පෙත්සම් කාරක සභාවට යොමු කරනු ඇත. එය කාරක සභාව විසින් පාර්ලිමේන්තු කොමසාරිස්වරයා හෙවත් ඔම්බුඩ්ස්මන්වරයා වෙත යොමු කළ හැකි ය. එම කාර්යය සඳහා පුද්ගලයන් කැඳවා ප්‍රශ්න කිරීමට, ලේඛන පරීක්ෂා කිරීමටත් යම් ස්ථානයකට පිවිසීමේ බලයක් ඇත.

මූලික අයිතිවාසිකමක් කඩ කිරීමක් වශයෙන් මානව හිමිකම් කොමිසමට ද පැමිණිලි කළ හැකි ය.

ඔම්බුස්මන් වරයා හෙවත් පාර්ලිමේන්තු කොමසාරිස් වෙත පරිපාලන වරදක් ලෙස පැමිණිලි කිරීමෙන් සහන ලැබිය හැකි බව පැවසේ.

6.4 ඔම්බුස්මන් වරයාගෙන් ලැබිය හැකි සහන

ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් [156(1)] ඇති කරන ලද දූරයකි. මූලික අයිතිවාසිකම් කඩ කිරීම් හා වෙනත් අසාධාරණ ක්‍රියා ගැන රජයේ ආයතනවලට එරෙහිව ඔම්බුස්මන් වරයාට පැමිණිලි කළ හැකි ය.

මේ සම්බන්ධ පනතකින් හා සංශෝධන මගින් ක්‍රියා පටිපාටිය දක්වා ඇත.

යම් නිර්දේශ අදාළ ආයතනයට හෝ ඇමතිවරයාට දන්වා ඒ ගැන ක්‍රියා නොකළොත්, ජනාධිපතිවරයාට හා පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළ හැකි ය.

(එසේ වාර්තා කළත් ගැටලු නොවිසඳෙන අවස්ථා වැඩි ය.)

මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශනය හා භාෂාව

ජාති, වර්ණ, ලිංග, භාෂා, ආගම්, දේශපාලන හෝ අන්‍යමතාන්තර, ජාතික හෝ සමාජ ප්‍රභවය, දේපළ උපත හෝ වෙනත් තරා තිරම් ආදී කිසිම වෙනසක් හෝ හේදයක් හෝ නැතිව, සෑම දෙනාටම මේ ප්‍රකාශනයේ සඳහන් සියලු අයිතිවාසිකම් වලට හා නිදහස් බලයයන්ට හිමිකම් ඇත්තේ ය.

සියල්ලෝ ම නීතිය හමුවේ සමානයෝ ය. කිසිම අඩුවක් හෝ වැඩියක් හෝ නැතිව නීතියේ රැකවරණය සමානව ලැබීමට හිමිකම් ඇත්තෝ ය. මේ ප්‍රකාශනයට පටහැනි වූ වෙනස්කමකට විරුද්ධව හෝ එවැනි වෙනස්කම් කිරීමකට පෙළඹවීමට විරුද්ධව හෝ සමාන ආරක්ෂාව ලැබීමට කවුරුත් හිමිකම් ලබන්නාහ.

‘සියල්ලෝ ම
නීතිය හමුවේ
සමානයෝ ය’
යන මානව
අයිතිවාසිකම
රටක සෑම
නීතියකම
පදනම විය
යුතු ය.
භාෂාව නිසා
වෙනස්කමක්
සිදු කිරීම
අයුක්තියකි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ සිවිල් හා දේශපාලන සම්මුතියට අත්සන් කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකාව භාෂාව සම්බන්ධයෙන් වෙනස්කම් නොකිරීමට බැඳී සිටී. (14 වගන්තිය)

සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර් ජාතික සම්මුතිය (1966)

(1966.12.16 දින එ.ජා. මණ්ඩලයේ දී සම්මත විය. 1980.06.11 දින ශ්‍රී ලංකාව පිළිගනි.)

2 වන වගන්තිය

මෙම සම්මුතියට ඇතුළත් රාජ්‍ය පාර්ශවකරුවෝ, මෙම සම්මුතියෙන් පිළිගත් අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කිරීමටත් වර්ගය, වර්ණය, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන මතය ආදී කවර හේදයක් හා ජාතික හෝ සමාජ සම්භවය, දේපළ, උපත ආදී තත්වයන් කෙරෙහි කිසිදු විශේෂයක් නැතිව සිය දේශ සීමාව ඇතුළත ද, සිය අධිකරණ බල සීමාවට යටත්ව ද, සියලු ම පුද්ගලයන්ට මෙම අයිතිවාසිකම් උරුම වන බවට වග බලා ගැනීමටත් පොරොන්දු වෙති.

14 වන වගන්තිය

යම් පුද්ගලයකු අපරාධ චෝදනාවක් ලැබූ විට

(අ) ඔහුට එරෙහිව ඇති චෝදනා සහ එහි ස්වභාවය ඔහු භාවිත කරන භාෂාවකින් පැහැදිලි කර දෙනු ලැබීමට,

(ආ) ඔහුට නොතේරෙන භාෂාවක් අධිකරණයේ භාවිත වනවිට භාෂණ පරිවර්තකයකුගේ සහාය ලබා ගැනීමට අයිතිවාසිකම ඇත.

26 වන වගන්තිය

සියලු පුද්ගලයෝ නීතිය ඉදිරියේ සමාන වෙති. එහෙයින් කිසිම ප්‍රභේදයකින් තොරව නීතියේ සමාන රැකවරණය ලැබීමට හිමිකම් ඇත්තෝ ය. ඒ සම්බන්ධ කවර හෝ වෙනස්කමක් නීතියෙන් තහනම් විය යුතු අතර ජාතිය, වර්ණය, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන හෝ වෙනත් මත, ජාතික හෝ සමාජයීය සම්භවය, දේපළ, උපත හෝ වෙනත් තරාතිරම් යන යම් හේතුවක් මත වෙනස්කම් කිරීමට විරුද්ධව සමාන සහ කාර්ය සාධක රැකවරණය නීතියෙන් සහතික කළ යුතු ය.

භාෂාව
සම්බන්ධ
වෙනස්කම්
වලින් ඒ
ජන කොටස්
කෙරෙහි
නීතියේ
රැකවරණය
සැලසිය යුතු
ය. (26 ව.)

27 වන වගන්තිය

ආගම හෝ භාෂාව පදනම් වූ සුළුතර ජන කොටස් සිටින රාජ්‍යයන්හි එම ජන කොටස්වලට අයත් පුද්ගලයන්ට සිය සමූහයේ අනෙක් සාමාජිකයන් සමග හවුලේ, සිය සංස්කෘතිය භුක්ති විඳීමට, සිය ආගම ප්‍රකාශ කිරීමට සහ ඇදහීමට හෝ සිය භාෂාව භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිය ප්‍රතිකෂේප නොකළ යුතු ය.

මෙම අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව සම්මුතියෙන් බැඳී ඇත.

ආගම හෝ භාෂාව පදනම් වූ සුළුතර ජන කොටස් සිටින රටවල ඔවුන්ගේ භාෂාව භාවිතයට ඇති අයිතිය ප්‍රතිකෂේප නොකළ යුතු ය. (27 ව)

ජාතික හෝ ආගමික හෝ භාෂාත්මක වශයෙන් සුළුතර කොටස්වල පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනය 1992

(1992.12.18 දින එ.ජා. මහා සම්මේලනයේ දී 47/135 යටතේ පිළිගැනිණ. ශ්‍රී ලංකාවත් එම තීරණය පිළිපැදිය යුතු ය.)

I වන වගන්තිය

I රාජ්‍යයන් විසින් සුළුතර ජන කොටස්වල ජාතික, සංස්කෘතික, ආගමික හා භාෂාත්මක පැවැත්ම සුරක්ෂිත කළ යුතු අතර ඔවුන් ගේ අනන්‍යතා පැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතු ය.

II මෙම අභිලාෂයන් මුදුන්පත් කර ගැනීම උදෙසා රජය විසින් ඊට අනුකූල වන නීති සැකසිය යුතු ය.

2 වන වගන්තිය

ජාතික, ආගමික හෝ භාෂාත්මක වශයෙන් සුළුතර කොටස්වලට අයත් පුද්ගලයන්ට කිසිදු බාධාවකින් තොරව සිය සංස්කෘතිය භුක්ති විඳීමට, සිය ආගම ඇදහීමට හා පෞද්ගලික හා පොදු අවස්ථාවන්හි දී සිය භාෂාව භාවිත කිරීමට අයිතිවාසිකම ඇත.

සුළුතර කොටස්වල පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනය (1992) අනුව භාෂා අයිතිවාසිකම ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය නීති පැහවිය යුතු ය. (1 සහ 2 වගන්ති)